

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Datum 6 mei 2013
Onderwerp Uw Wob-verzoek inzake tbs

Geachte [REDACTED],

In uw brief van 15 februari jl. heeft u, ten behoeve van de behartiging van de belangen van uw cliënt, [REDACTED] (Duitsland), met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) verzocht om openbaarmaking van 'informatie inzake tbs'. In antwoord op uw brief van 15 februari jl. deel ik u het volgende mee.

Verloop procedure

Bij brief van 15 maart jl. liet ik u weten dat ik uw verzoek op 18 februari jl. heb ontvangen. Voorts berichtte ik u dat het niet mogelijk was om binnen vier weken op uw verzoek te beslissen en verlengde ik, op grond van artikel 6 van de Wob, de afdoeningstermijn met vier weken. Bij e-mailbericht van 10 april jl. deelde u namens uw cliënt mee, dat hij akkoord gaat met uitstel van de beslistermijn met maximaal één week en dat het in het belang van uw cliënt is dat het ministerie snel en adequaat een besluit neemt over zijn verzoek. Hij heeft immers een tbs-maatregel opgelegd gekregen. U heeft mij verzocht om binnen deze termijn een besluit te nemen. Op 22 april jl. zocht mijn medewerker, [REDACTED], per telefoon en e-mail contact met u om te melden dat de termijn niet werd gehaald en een nieuwe termijn met u af te spreken. Daarop heeft u bij brief van 24 april jl. gereageerd. In uw brief stelt u mij in gebreke en verzoekt u mij om binnen twee weken alsnog een beslissing te nemen op het Wob-verzoek.

Gevraagde documenten

Met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) verzoekt u om: "de openbaarmaking van:

1. Het aantal tbs-ers dat zal worden vrijgelaten naar aanleiding van voornoemde ontwikkelingen (de uitspraak van het EHRM van 31 juli 2012 (Van der Velden tegen Nederland) en de uitspraak van de Hoge Raad van 12 februari 2013 (LJN BY8434));
2. De gevolgen voor de tbs-ers die niet in de voorgenoemde groep vallen;
3. Het beleid van het Ministerie van Veiligheid en Justitie om al dan niet uit eigen beweging een schadevergoeding toe te kennen;
4. De definitie die de Minister hanteert om te bepalen of er sprake is van een geweldsdelict;

5. De hoeveelheid tbs-maatregelen die sinds 1994 zijn opgelegd in verband met geweldsdelicten volgens de definitie van de Minister;
6. Hoeveel tbs-maatregelen zijn opgelegd in verband met delicten die niet zijn gerelateerd aan enig geweld;
7. Hoeveel tbs-maatregelen zijn er opgelegd in zaken waar hierover onduidelijkheid bestond?
8. Alle stukken die bij het Ministerie voorhanden zijn over deze zaak sinds juli 2012."

Datum
6 mei 2013

Ons kenmerk
374447

Uw kenmerk
20130357

Wettelijk kader

Uw verzoek wordt beoordeeld aan de hand van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Uitgangspunt van de Wob is dat er, in het belang van een goede en democratische bestuursvoering, voor degene die om informatie verzoekt een recht op openbaarmaking van de informatie bestaat. Het bestuursorgaan kan de openbaarmaking van de gevraagde informatie achterwege laten wanneer zich (een of meer) van de in de artikelen 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden of beperkingen voordoen. Wanneer de belangenafweging van het bestuursorgaan leidt tot het oordeel dat de gevraagde informatie geheel of gedeeltelijk verstrekt moet worden, betekent dit dat niet alleen de verzoeker, maar iedereen die dat wenst van deze informatie kennis kan nemen.

Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob luidt:

*"Het verstrekken van informatie blijft achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.*

Artikel 11, eerste en tweede lid, van de Wob luiden als volgt:

"1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in de tot personen herleidbare vorm worden verstrekt."

Uit jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (zie bijvoorbeeld ABRvS 4 juni 2008, LJN BD3114) bij artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e., van de Wob volgt dat waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren in beginsel geen beroep kan worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van persoonsgegevens van ambtenaren. Het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer dat zich vertaalt in het weglaten van persoonsgegevens van ambtenaren en andere betrokkenen, weegt zwaarder dan het publieke belang bij informatieverstrekking. Voorts is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van persoonsgegevens aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de persoonsgegevens in de zin van de Wob.

Uit de wetsgeschiedenis bij artikel 11 van Wob blijkt dat onder het begrip 'documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad' moet worden begrepen onder meer: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en

tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten. Ten aanzien van deze documenten moet van de bedoeling om ze als documenten voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden (MvT, blz. 13-14).

De gedachte achter artikel 11 Wob is dat ambtenaren vrijelijk de mogelijkheid moeten hebben hun opvattingen te uiten zonder dat zij – of hun bewindspersonen - daarmee naderhand worden geconfronteerd en in de politieke en publieke opinie tegen elkaar kunnen worden uitgespeeld. Ambtenaren dienen de vrijheid te hebben ongehinderd hun bijdrage te leveren aan de beleidsvoorbereiding of – uitvoering, en daarover te studeren, te brainstormen, anderszins te overleggen, nota's te schrijven etc. Zij moeten in alle openhartigheid onderling functioneel kunnen communiceren. Persoonlijke beleidsopvattingen blijven hun persoonlijk karakter daarom ook achteraf behouden. Persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren, bewindspersonen en bestuurders dienen naar mijn oordeel in beginsel niet openbaar gemaakt te worden (zie de MvA TK 1987-1988, 19 859, 6, p. 13 - 16).

De Wob is, volgens de memorie van toelichting en volgens vaste jurisprudentie, niet van toepassing op informatie die reeds openbaar is gemaakt.

Besluit

Ik heb besloten aan uw verzoek tegemoet te komen, voor zover ik over de verzochte informatie beschik en voor zover er geen redenen zijn die aan openbaarmaking in de weg staan. Gelet hierop treft u bijgaand aan een afschrift van de hierna ten aanzien van 8 genoemde documenten: brief van 8 oktober 2012, nota's van 31 juli 2012, 9 oktober 2012, 5 en 13 februari jl., behoudens de daarin weergegeven persoonlijke beleidsopvattingen en persoonsgegevens. Voor het overige wijs ik uw verzoek af. Voor de motivering verwijs ik u naar de overwegingen die hierna volgen.

Overwegingen

Ten aanzien van 1, 2, 4, 5, 6 en 7

Het EHRM heeft in zijn door u genoemde uitspraak van 31 juli 2012 (Van der Velden tegen Nederland) geoordeeld dat de nationale rechter zich niet aan de nationaal voorgeschreven procedure, van artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht en art 359, zevende lid, van het Wetboek van Strafvordering, heeft gehouden. De Hoge Raad heeft in zijn door u genoemde arrest van 12 februari jl. aangegeven onder welke omstandigheden kan worden vastgesteld of er sprake is geweest van een geweldsdelict als bedoeld in voornoemde bepaling en aldus een maatregel van terbeschikkingstelling (tbs) al dan niet kan worden verlengd. Het is dan ook aan de rechter en niet aan mij, om te bepalen of er sprake is van een geweldsdelict en om al dan niet een tbs op te leggen, respectievelijk deze al dan niet te verlengen. Ik hanteer geen eigen definitie van het begrip geweldsdelict en heb daarover dan ook geen informatie.

Naar aanleiding van voornoemde uitspraak van het EHRM, heeft de Raad voor de rechtspraak op mijn verzoek in oktober 2012 een Taskforce TBS heeft ingesteld. Deze Taskforce heeft in december 2012 rapport uitgebracht. Dit rapport geeft een indicatie van het aantal zaken waarvoor de recente jurisprudentie mogelijk gevolgen heeft voor de verdere tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel. Bij brief van 30 januari jl. heb ik dit rapport naar de Tweede Kamer gestuurd. De brief aan

de Tweede Kamer en het rapport van Taskforce TBS zijn reeds openbaar en voor een ieder toegankelijk. Ik verwijs u naar www.overheid.nl (officiële bekendmakingen/ parlementaire documenten/TK 29 452). Naast voornoemde brief aan de Tweede Kamer en het rapport Taskforce TBS, beschik ik over het antwoord bij brief aan de Tweede Kamer van 28 februari jl. op kamervragen van het lid Helder over het onderzoeksrapport Taskforce TBS 2012. Dit document is overigens ook reeds openbaar. Ik verwijs u wederom naar voornoemde link.

Ik beschik niet over meer informatie dan bovengenoemde reeds openbare documenten. Mijn departement houdt geen registratie bij van het aantal tbs-maatregelen dat door rechtbanken wordt opgelegd, noch of deze tbs-maatregelen wel of niet naar aanleiding van een geweldsdelict zijn opgelegd. De Raad voor de rechtspraak zou overigens wel over informatie beschikken over het aantal veroordelingen tot tbs, maar niet of deze wel of niet in verband met een geweldsdelict zijn opgelegd.

Ten aanzien van 3

Het ministerie heeft geen zelfstandige rol in de afhandeling van schadevergoedingsverzoeken en hanteert daarvoor geen beleid, voor zover schade is ontstaan door handelen onder verantwoordelijkheid van de (staande en zittende) rechterlijke macht. Voor zover schade is ontstaan door handelen onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie, worden claims behandeld door het Openbaar Ministerie (Parket Generaal). Ten aanzien van schade die is ontstaan door rechterlijk handelen (onrechtmatige rechtspraak), is de Raad voor de rechtspraak gemandateerd en gemachtigd claims af te handelen. Mijn departement heeft daar geen rol in. De Raad voor de rechtspraak heeft aangegeven dat er 12 schadevergoedingsverzoeken bij de Raad voor de rechtspraak zijn binnengekomen. Voor nadere informatie kunt u zich tot de Raad voor de rechtspraak wenden.

Ten aanzien van 8

Naast voornoemde reeds openbare documenten beschik ik over de volgende documenten over het onderwerp:

- een nota van 31 juli 2012, waarin de minister en staatssecretaris worden geïnformeerd over de uitspraak van het EHRM;
- een nota van 22 augustus 2012, met advies inventarisatie door Raad voor de rechtspraak te laten uitvoeren;
- een brief van 8 oktober 2012 aan de Raad voor de rechtspraak;
- een nota van 9 oktober 2012 in verband met belafsprake met de Raad voor de rechtspraak, naar aanleiding van brief van de Raad voor de rechtspraak van 9 oktober 2012;
- een nota van 23 januari jl. in verband met brief aan de Tweede Kamer naar aanleiding van rapport Taskforce TBS;
- een nota van 4 februari jl. met betrekking tot onderzoek Taskforce TBS;
- een nota van 5 februari jl. over cassatie in het belang der wet;
- een nota van 13 februari jl. naar aanleiding van arrest van de Hoge Raad van 12 februari jl.;
- spreekteksten ten behoeve van plenair debat tussen de Tweede Kamer en de minister van 13 maart jl. en algemeen overleg in de Tweede Kamer van 21 maart jl.;

-nota van 4 februari jl en spreekteksten ten behoeve van een vragenuur in de Tweede Kamer betreffende schadevergoedingen gemaximeerde TBS. Dit vragenuur is overigens uiteindelijk niet doorgegaan;

- spreekteksten ten behoeve van een vragenuur op 4 december 2012. Het betrof vragen van het lid Marcouch aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over het bericht "Honderden tbs'ers kunnen vrij komen";
- diverse e-mails betreffende: discussies over de consequenties van de uitspraken van EHRM en HR en over de wenselijkheid van het uitvoeren van bepaalde acties naar aanleiding van die uitspraken; stand van zaken in vergelijkbare individuele cases; interne instructies over handelwijze naar aanleiding van de betreffende juridische uitspraken; commentaar op concept-nota's, brieven en woordvoeringslijn van het ministerie ten aanzien van deze problematiek; voorbereiding op overleggen; antwoorden op inhoudelijke vragen van betrokken partijen; rondsturen van concept-nota's en concept-brieven naar de Tweede Kamer en Raad voor de rechtspraak met verzoek om commentaar en reacties; discussies over wat de Raad voor de rechtspraak zou moeten onderzoeken; rondsturen van het rapport van de Taskforce van de Raad voor de rechtspraak en discussies over de consequenties en de te nemen maatregelen daarvan, voorbereiding overleggen in de Tweede Kamer en overige e-mails (verzoeken om en bedankjes voor medewerking, plannen data voor overleg, vragen naar stand van zaken, de behandeling van dit Wob-verzoek).

Deze nota's en e-mails zijn opgemaakt ten behoeve van intern beraad over een bestuurlijke aangelegenheid, te weten "mogelijke gevolgen van het niet verlengen van tbs-maatregelen wegens motiveringsgebrek in vonnissen waarbij zij zijn opgelegd en waar nodig acties in gang zetten." In de documenten zijn de persoonlijke beleidsopvattingen van medewerkers van mijn ministerie opgenomen. Ik verwijs u in dit verband naar het bepaalde in artikel 11, eerste en tweede lid van de Wob. De in artikel 11 van de Wob vervatte beperking op de openbaarmakingsverplichting is imperatief geformuleerd. Dit houdt in dat als is vastgesteld dat er sprake is van een document opgesteld ten behoeve van intern beraad, de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen niet openbaar worden gemaakt, tenzij met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid van deze bepaling. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien standpunten van ambtenaren en van hen, die van buiten bij het interne beraad zijn betrokken, zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over de in de documenten opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen van de betrokken ambtenaren.

De documenten waarin spreekteksten zijn opgenomen, zijn documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad voor overleg met de Tweede Kamer. Voor zover zij zijn uitgesproken zijn zij opgenomen in de verslagen van de betreffende overleggen en daarmee al openbaar. De Wob is niet van toepassing op documenten die reeds openbaar zijn. Ik verwijs u wederom naar voornoemde link voor openbare documenten van de Tweede Kamer. Voorts verwijs ik u naar de link: www.tweedekamer.nl/kamerstukken/verslagen. Voor zover de spreekteksten niet zijn uitgesproken, bevatten zij persoonlijke beleidsopvattingen en staat artikel 11 van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Ik verwijs u naar hetgeen ik hierover in de vorige alinea heb overwogen.

Gelet op het voorgaande wijs ik uw verzoek voor wat betreft bovengenoemde interne stukken af op grond van artikel 11 van de Wob, behoudens de volgende nota's: de nota van 31 juli 2012, de nota van 9 oktober 2012 (met bijlagen), de nota van 5 februari jl. en de nota van 13 februari jl, met uitzondering van in de nota's weergegeven beleidsopvattingen van de opsteller en de reactie van de secretaris-generaal en de staatssecretaris. Onder verwijzing naar artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob zijn namen, telefoonnummers, e-mailadressen en handtekeningen van medewerkers van mijn ministerie op deze nota's eveneens weggelakt. Het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is zwaarder dan het belang van openbaarmaking van overheidsinformatie.

Ten slotte

Om u tegemoet te komen treft u bijgaand tevens aan voornoemde brief aan de Tweede Kamer van 30 januari jl., inclusief het rapport van Taskforce TBS en het antwoord op kamervragen van het lid Helder over het onderzoeksrapport Taskforce TBS 2012 bij brief aan de Tweede Kamer van 28 februari jl. Omdat deze documenten reeds openbaar zijn is de Wob niet op deze documenten van toepassing.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

*Tegen dit besluit kunt u **binnen zes weken** na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Veiligheid en Justitie, t.a.v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Sector Juridische Zaken, Postbus 20301, 2500 EH Den Haag.*

de Minister van Veiligheid en Justitie
de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

nota

[Redacted]
Uitspraak EHRM in de zaak Van der Velden aangaande
TBS: schending

[Redacted]
Datum
31 juli 2012

Ons kenmerk
289543

Dossiernummer
09534

Uitlagen

[Redacted]
Gevraagde beslissing

Kennisnemen van bijgevoegde uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) van 31 juli 2012 inzake de vraag of de verlenging van de TBS-maatregel overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure was. Het EHRM constateert unanlem een schending van artikel 5, eerste lid, van het Verdrag.

Feitelijke achtergrond

Klager is op 22 april 2003 door de rechtbank Roermond veroordeeld tot zes jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf en terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege, in verband met vijf gewapende bankovervallen. Bij de oplegging van de TBS-maatregel heeft de rechtbank echter verzuimd om gemotiveerd aan te geven of de TBS-maatregel werd opgelegd wegens een geweldsmisdrijf. Dat is van belang omdat artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht bepaalt dat: "De totale duur van de maatregel van terbeschikkingstelling gaat een periode van vier jaar niet te boven, tenzij de terbeschikkingstelling is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen". Artikel 359, zevende lid, Wetboek van Strafrecht bepaalt vervolgens: "Als de maatregel van terbeschikkingstelling met verpleging is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, geeft het vonnis dit onder opgave van redenen aan".

Om bovenstaande redenen verklaarde de rechtbank een verzoek van het Openbaar Ministerie tot verlenging van de opgelegde TBS-maatregel na het verstrijken van vier jaar niet-ontvankelijk. Tegen deze uitspraak heeft het Openbaar Ministerie beroep aangetekend. Het gerechtshof Arnhem stelde vervolgens vast dat in het oorspronkelijke vonnis geen overweging was gewijd aan de vraag of de TBS-maatregel is opgelegd wegens een geweldsmisdrijf. Het gerechtshof stelde vast dat er mitsdien sprake is van een motiveringsgebrek. Dit

motiveringsgebrek had kunnen leiden tot de nietigheid van het vonnis van 22 april 2003, maar aangezien geen hoger beroep is ingesteld tegen het bewuste vonnis is het vonnis van 22 april 2004 onherroepelijk geworden. Vervolgens stelde het gerechtshof Arnhem zelf vast dat sprake was van een geweldsmisdrijf in de zin van artikel 38e eerste lid Wetboek van Strafrecht en dat de duur van de TBS-maatregel dus niet gemaximeerd is tot vier jaar. Zodoende heeft het gerechtshof alsnog de TBS-maatregel verlengd.

Sector staats- en
bestuursrecht

Datum
31 juli 2012

Ons kenmerk
289543

Nadien heeft het gerechtshof Arnhem meer in algemene zin uitspraak gegeven waarin het gemotiveerd is ingegaan op de vraag of de verlengingsrechter (in hoger beroep) alsnog zelf kan vaststellen of het delict naar aanleiding waarvan de TBS is opgelegd, is aan te merken als een misdrijf als bedoeld in artikel 38e, eerste lid, Sr. Het gerechtshof heeft deze vraag in positieve zin beantwoord, waarbij het mede aandacht heeft besteed aan de – andersluidende – wetsgeschiedenis. Deze uitspraak is in het ingediende verweerschrift betrokken en is ook als bijlage bij het verweer gevoegd.

Klacht bij het EHRM

Klager wendt zich op 6 april 2010 tot het EHRM en voert aan dat de verlenging van zijn TBS-maatregel niet overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure was en dus in strijd is met artikel 5, eerste lid, van het EVRM.

Uitspraak

Het EHRM verwijst naar de relevante nationale wetgeving, zoals die hierboven is beschreven. Ook bestudeert het EHRM de wetsgeschiedenis, waaruit duidelijk wordt dat de intentie van de wetgever was om de beslissing of een opgelegde TBS-maatregel van onbepaalde duur moet zijn, over te laten aan het gerecht dat de TBS-maatregel oplegt (ergo: de rechtbank in zijn uitspraak van 22 april 2003) en niet aan het gerecht dat een beslissing dient te geven over de verlenging van de TBS-maatregel (ergo: het gerechtshof Arnhem). Om die reden constateert het EHRM dat de uitspraak van het gerechtshof Arnhem haaks staat op de wettelijk voorgeschreven procedure. Mitsdien is sprake van een vrijheidsberoving die strijdig is met de vereisten van het Verdrag. Artikel 5, eerste lid, EVRM bepaalt immers dat een vrijheidsberoving alleen rechtmatig zal zijn indien deze "overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure" is. Opmerkelijk is dat het EHRM in zijn overwegingen niet ingaat op de hiervoor genoemde standaarduitspraak van het gerechtshof Arnhem.

Het Hof kent klager een schadevergoeding toe van € 43.800, plus een vergoeding van kosten gemoeid met rechtsbijstand van bijna € 6.500.

Uitspraak nog niet definitief

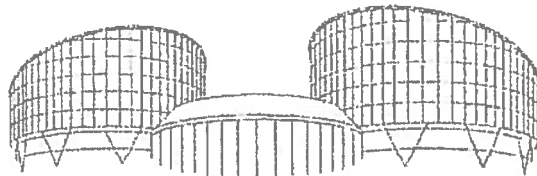
Deze Kameruitspraak is nog niet definitief, omdat de mogelijkheid bestaat om binnen drie maanden een verzoek in te dienen om de zaak voor te leggen aan de Grote Kamer van zeventien rechters (soort intern appel). Een dergelijk verzoek wordt echter slechts in uitzonderlijke gevallen ingewilligd. Wanneer niet om verwijzing wordt verzocht, wordt de uitspraak over drie maanden juridisch bindend voor de Nederlandse rechtsorde.

Verspreiding uitspraak

De uitspraak is onder de aandacht gebracht van de sector straf- en sanctierecht van DW, Directie Voorlichting, het Openbaar Ministerie, de Dienst Justitiële Inrichtingen, en de Raad voor de Rechtspraak.

Datum
31 juli 2012
Oms kenmerk
289543

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

THIRD SECTION

CASE OF VAN DER VELDEN v. THE NETHERLANDS

(Application no. 21203/10)

JUDGMENT

STRASBOURG

31 July 2012

This judgment will become final in the circumstances set out in Article 44 § 2 of the Convention. It may be subject to editorial revision.

In the case of Van der Velden v. the Netherlands,
The European Court of Human Rights (Third Section), sitting as a
Chamber composed of:

Josep Casadevall, *President*,

Corneliu Bîrsan,

Egbert Myjer,

Ján Šikuta,

Ineta Ziemele,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos, *judges*,

and Santiago Quesada, *Section Registrar*,

Having deliberated in private on 10 July 2012,

Delivers the following judgment, which was adopted on that date:

PROCEDURE

1. The case originated in an application (no. 21203/10) against the Kingdom of the Netherlands lodged with the Court under Article 34 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms ("the Convention") by a Netherlands national, Mr Hendrik Jan van der Velden ("the applicant"), on 6 April 2010.

2. The applicant was represented by Mr G. van Buuren, a lawyer practising in Weert. The Netherlands Government ("the Government") were represented by their Agent, Agent, Mr R.A.A. Böcker, and Deputy Agent, Ms L. Egmond, both of the Ministry for Foreign Affairs.

3. The applicant alleged, in particular, that he had been a victim of a violation of Article 5 § 1 of the Convention in that his confinement in a custodial clinic was extended contrary to domestic law.

4. On 16 December 2010 the application was communicated to the Government. It was also decided to rule on the admissibility and merits of the application at the same time (Article 29 § 1).

THE FACTS

I. THE CIRCUMSTANCES OF THE CASE

5. The applicant, Mr Hendrik Jan van der Velden, is a Netherlands national who was born in 1965. As far as the Court is aware, he is currently detained in a custodial clinic in Groningen.

6. On various dates in 2002, the applicant committed five bank robberies and stole four cars.

7. In the course of the criminal investigation, the applicant underwent psychological and psychiatric examinations. The report by the psychologist contains the following:

"At the time of the facts charged, the [applicant] was suffering from inadequate development or pathological disorder. Most likely there is a schizoid personality disorder, but atypical autism cannot be ruled out.

Owing to a lack of social reciprocity the [applicant] cannot adequately adapt his actions to the consequences for the other person. In weighing his motives to act, those consequences remain out of the picture to a large extent. For that reason, the [applicant's] control of his impulses is impaired."

The psychiatrist's report contained the following:

"At the time of the facts charged, the [applicant] was suffering from inadequate development of his mental faculties that can be described as: a personality structure showing signs of serious neurotic distortion. It is then certain that there is no present pathological disorder of the mental faculties. The [applicant's] various personality characteristics, including in particular his limited frustration tolerance and insufficient impulse control, make him more liable than someone without these personality traits to impulsive behaviour transgressing limits. He gets annoyed and irritated more readily than a person without the personality traits described, has poor 'stress resistance', and is relatively easily inclined to ill-considered, reckless and, as it turns out, criminal acts. The [applicant] himself uses the expression 'short-sightedness' in this connection."

Both recommended a finding of diminished criminal responsibility.

8. The applicant was tried by the Roermond Regional Court (*rechtbank*), which on 22 April 2003 convicted him of extortion and theft by means of breaking and entering. It sentenced him to six years' imprisonment. It ordered him placed at the disposal of the Government (*terbeschikkingstelling*, hereafter "TBS order") with confinement in a custodial clinic (*bevel tot verpleging van overheidswege*). Its reasoning, as relevant to the case before the Court, included the following:

"The accused, through his actions, has committed a serious interference with the mental integrity (*geestelijke integriteit*) of the staff of the banks he robbed. In so doing, he has caused them personal suffering and psychological harm.

In addition, it is a fact of general knowledge that victims of crimes such as [the bank robberies found proven] may for a long time continue to suffer feelings of fear and insecurity, which can seriously hamper their participation in social life."

9. The prosecution did not appeal against this judgment. The applicant did, but withdrew his appeal before it was heard.

10. The TBS order started to run on 29 August 2005, the day on which the applicant would otherwise have become eligible for provisional release from his prison sentence. On 12 September 2007, after an initial two-year term, the Roermond Regional Court extended it for a further two years.

11. On 7 July 2009 the public prosecutor applied to the Roermond Regional Court for a further two-year extension of the TBS order. The application stated that the original order had been given in connection with "a crime of violence directed against, or endangering, one or more persons", and that it was necessary for the safety of others or the general safety of persons for it to be extended.

12. An expert report prepared by the custodial clinic, dated 29 June 2009, noted a certain improvement in the applicant's state but expressed the view that his return to society should be a gradual and supervised process. It accordingly recommended extending the TBS order.

13. The Regional Court, sitting in a composition other than at the time of the applicant's trial, gave its decision on 18 August 2009. It declared the public prosecutor's application inadmissible. Its reason for so doing was that the TBS order could not lawfully be extended beyond four years: the judgment of the trial court did not state that the applicant had been found guilty of an indictable offence (*misdrif*) directed against, or endangering, the bodily inviolability of one or more persons (Article 38e § 1 of the Criminal Code (*Wetboek van Strafrecht*); see below). Its reasoning included the following:

"The Regional Court considers ... that acts such as those of which [the applicant] has been convicted may raise issues as regards the physical integrity of persons.

It does not appear from the Regional Court's judgment of 22 April 2003, either explicitly or implicitly, that such an issue arises in the present case, nor whether the TBS order has been given for that reason.

In giving reasons for ordering the measure, the judgment states in so many words that there has been a serious interference with the mental integrity of persons, whereas for the remainder a formulation referring to physical integrity is entirely absent.

Although the duty to give reasons, set out in Article 359 § 7 of the Code of Criminal Procedure (*Wetboek van Strafvordering*), is not subject to stringent requirements, the Regional Court takes the view that the aforementioned line of reasoning, given especially that the acts found proven cannot be considered *per se* as directed against physical integrity, does not justify finding that the Regional Court intended the TBS order to be indefinite.

This means that the TBS order was imposed for a term not exceeding four years."

14. The public prosecutor appealed, arguing that the danger posed to physical integrity was apparent from the circumstances in which the bank robberies had been committed. These had included the threat of violence using a handgun.

15. The custodial clinic submitted an additional report. It stated that the Regional Court's decision had raised the applicant's hopes, but that a process of gradual and supervised resocialisation remained preferable to the complete termination of the TBS order.

16. The appeal was heard by the Arnhem Court of Appeal, which gave a decision on 13 October 2009. Its reasoning included the following:

"It is laid down in Article 359 §§ 7 and 8 of the Code of Criminal Procedure that a judgment imposing a TBS order in connection with an indictable offence that is directed against, or endangers, the bodily inviolability of one or more persons shall so indicate, giving reasons, on pain of nullity. Contrary to what counsel has argued, the Roermond Regional Court, in its judgment of 22 April 2003, has not devoted any explicit consideration to the question whether the TBS order is imposed on the [applicant] in connection with an indictable offence that is directed against, or endangers, the bodily inviolability of one or more persons. In disagreement with counsel, the Court of Appeal takes the view that the use in the judgment of the formulations 'serious interference with [...] mental integrity' and 'personal suffering and psychological harm' cannot be taken as 'giving reasons' within the meaning of Article 359 § 7 of the Code of Criminal Procedure. Said formulations have plainly been included in the judgment within the framework of setting the sentence. In the considered view of the Court of Appeal, as regards what is set out in Article 359 § 7 of the Code of Criminal Procedure, there is an omission (*verzuim*). However, the judgment is final and no legal consequence can any longer be attached to that omission. ..."

It went on to find that the applicant's use of a gas alarm pistol to threaten bank staff constituted violence directed not only against the mental integrity of persons but also against their bodily inviolability, which meant that the four-year maximum provided in Article 38e § 1 of the Criminal Code did not apply, and to extend the TBS order for one year.

II. RELEVANT DOMESTIC LAW

A. The Criminal Code

17. As relevant to the case, the Criminal Code provides as follows:

Article 37a

"1. The court may impose a TBS order on a suspect whose mental faculties were inadequately developed or pathologically disturbed at the time of the commission of the offence if:

1° the offence he has committed is one which, according to its statutory definition, renders offenders liable to a term of imprisonment of four years or more, ... and

2° the said measure is necessary in the interests of the safety of others or the general safety of persons or goods.

...

4. In giving an order under paragraph 1, the court shall take account of the statements contained in the other opinions and reports made concerning the suspect's

personality, and shall take account of the seriousness of the offence committed and the number of previous convictions for indictable offences.”

18. The offences of which the applicant was found guilty all carry a maximum sentence of four years or more (Article 317, extortion, nine years; Article 310, theft, four years).

Article 37b

“1. The court may order that a person who is subject to a TBS order shall be confined in a custodial clinic if this is necessary in the interests of the safety of others or the general safety of persons or goods. ...”

Article 38d

“1. A TBS order shall remain in force for a period of two years, counting from the day on which the judgment imposing it has become final.

2. Except as provided in Article 38e ..., the duration of the TBS order can be extended, on the application of the public prosecution service (*openbaar ministerie*), for either one year or two years at a time, if the safety of others or the general safety of persons or goods requires such extension. A second extension is possible only when an order as mentioned in Article 37b ... has been given.”

Article 38e

“1. The total duration of the TBS order shall not exceed a four-year period, unless the TBS order is imposed in connection with an indictable offence that is directed against, or endangers, the bodily inviolability of one or more persons.

2. If the total duration of the TBS order is not limited in time, the duration of the TBS order can be extended periodically, if the safety of others or the general safety of persons requires such extension.”

B. The Code of Criminal Procedure

19. As relevant to the case, the Code of Criminal Procedure provides as follows:

Article 359

“... ”

7. If a TBS order with an order for confinement in a custodial clinic has been imposed in connection with an indictable offence directed against, or endangering, the bodily inviolability of one or more persons, the judgment shall so indicate, giving reasons.

8. All on pain of nullity.”

C. Drafting history

20. The following passages are excerpted from the drafting history of Article 38e of the Criminal Code and Article 359 of the Code of Criminal Procedure:

1. *Parliamentary Documents, Lower House of Parliament (Kamerstukken II) 1992-93, 22909, no. 3 (Explanatory Memorandum (Memorie van Toelichting))*

"... I [i.e. the Deputy Minister of Justice (*Staatssecretaris van Justitie*)] propose to let the court which imposes the TBS order with confinement in a custodial clinic decide whether that order is maximised or not. That court knows the case file well and is best placed to get an idea of the interaction between the act and the actor (*daad-dadercomplex*). It will then be determined from the outset whether it is maximised or not. Moreover, it is desirable both from the perspective of treatment and from that of the legal position of the person subject to the order that it be foreseeable at the time when the TBS order is imposed whether TBS order is maximised or not. The treatment plan can be drawn up accordingly. The person subject to the TBS order will then know, if the order is maximised, what its maximum duration will be." (page 9)

"The proposed amendment of Article 359 [of the Code of Criminal Procedure] can be seen as a logical consequence (*pendant*) of the proposed amendment of Article 38e of the Criminal Code. The court which imposes the TBS order with confinement in a custodial clinic must indicate in its judgment, giving reasons, whether it considers that the crime in issue is one that is directed against, or endangers, the bodily inviolability of one or more persons. It is thus clear from the start whether the TBS order is maximised or not. As a rule, it will be enough for the court to point to the nature of the indictable offence as found proven and qualified. The prescribed reasoning will therefore not normally be subject to such stringent requirements. However, in certain circumstances the court will have to give reasoning setting out the specific facts or circumstances." (page 13)

2. *Parliamentary Documents, Lower House of Parliament (Kamerstukken II) 1992-93, 22909, no. 6 (Memorandum in Reply (Memorie van Antwoord))*

"The court which imposes the [TBS order with confinement in a custodial clinic] at the same time decides whether it shall be limited in time or not. The court to which it falls to consider whether the order should be extended or not is dispensed from making that choice." (pages 1-2)

"The current maximisation arrangement [i.e. the arrangement existing until the entry into force of the legislation here in issue] differs from that proposed as regards the moment at which it is decided whether the duration of the TBS order shall be determined in advance or not. The decision on the question whether the TBS order is maximised will be taken, pursuant to the proposed Article 38e of the Criminal Code, when the order is imposed and is to be based on the trial court's view of the nature of the crime. In considering the request to extend the TBS order it is no longer an issue whether the crime belongs to the exceptions enumerated in the first paragraph of

Article 38e; the court which imposed the order will already have determined that, giving reasons in accordance with the additional requirements set out in Article 359 [of the Code of Criminal Procedure]. The current arrangement allows the court [which decides on the extension of the TBS order] to express its views on the seriousness of the crime for which the order was imposed in its decision." (page 5)

THE LAW

I. ADMISSIBILITY

21. The Government submitted that the applicant had not suffered any "significant disadvantage", within the meaning of Article 35 § 3 (b), as a result of the violation alleged. In particular, a "significant disadvantage" could not result from the mere fact that it was not the Regional Court responsible for originally imposing the TBS order but the Court of Appeal responsible for dealing with the application for the extension of that order which explicitly set out its grounds justifying the view that a "violent crime" was in issue. Indeed, this was purely a question of law which did not require any investigation into the facts and the findings of the Court of Appeal could in principle be the same as those of the Regional Court which had imposed the TBS order in the first place.

22. In the Court's view the Government's argument begs the question whether the sentencing judgment delivered by the Roermond Regional Court on 22 April 2003 (see paragraph 8 above) can be construed in the sense suggested by the decision given by the Arnhem Court of Appeal on 13 October 2009 (see paragraph 16 above). This is a question going to the very heart of the case before the Court.

23. The Court of Appeal's decision, the lawfulness of which the applicant disputes, extended the TBS order by two years beyond the time during which the applicant could lawfully be detained under it if the crime of which the Regional Court convicted him be not a crime of violence. It also made further extensions possible for an indefinite period. It is therefore not possible for the Court to find that the applicant has not suffered any "significant disadvantage" as a result of the alleged violation.

24. The Court notes that the application is not manifestly ill-founded within the meaning of Article 35 § 3 (a) of the Convention. It further notes that it is not inadmissible on any other grounds. It must therefore be declared admissible.

II. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 5 § 1 OF THE CONVENTION

25. The applicant complained that the extension of the TBS order with confinement in a custodial clinic was not “lawful” or in accordance with a “procedure prescribed by law” after the end of the fourth year of its duration. He relies on Article 5 § 1 of the Convention, which, in its relevant part, reads as follows:

“1. Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be deprived of his liberty save in the following cases and in accordance with a procedure prescribed by law:

(a) the lawful detention of a person after conviction by a competent court;

...

(e) the lawful detention ... of persons of unsound mind ...”

26. The Government contested this allegation.

27. The applicant stated that the Regional Court had convicted him of crimes not involving violence. Admittedly he had committed bank robberies displaying a handgun, but there had been no injury caused; the Regional Court’s judgment of 22 April 2003 (paragraph 8 above) had referred only to harm caused to the “mental integrity” of bank staff.

28. In the applicant’s submission, whether the Regional Court had omitted a finding of actual or threatened bodily harm by accident or design, in the absence of any finding that the applicant’s crimes had caused harm or danger to “bodily inviolability” Article 38e § 1 limited the duration of the TBS order to no more than four years. The Court of Appeal had therefore not been entitled to prolong it any further, as it had done by reading things into the Regional Court’s judgment that were not there; consequently, his detention had become unlawful after 29 August 2009.

29. The Government argued that the failure by the Regional Court to mention the fact that the applicant’s crimes had been directed against physical integrity constituted an omission to which no consequences attached in law. However, it was clear from the Regional Court’s judgment and from the case file that such was the nature of the applicant’s acts; the judgment of the Regional Court having become final and unappealable, the Court of Appeal had therefore had the right and the duty to repair this omission.

30. The applicant countered that the Government’s argument failed to take into consideration Article 359 §§ 7 and 8 of the Code of Criminal Procedure. That provision required the sentencing judgment, if it imposed a TBS order with confinement in a custodial clinic for a crime of violence, so to indicate giving reasons and threatened nullity for any failure to do so.

31. The Court has stated the applicable principles as follows (*Medvedyev and Others v. France* [GC], no. 3394/03, §§ 76-80, ECHR 2010):

"76. The Court reiterates that Article 5 of the Convention protects the right to liberty and security. This right is of the highest importance 'in a democratic society' within the meaning of the Convention (see, amongst many other authorities, *De Wilde, Ooms and Versyp v. Belgium*, 18 June 1971, § 65, Series A no. 12, and *Winterwerp v. the Netherlands*, 24 October 1979, § 37, Series A no. 33).

77. All persons are entitled to the protection of this right, that is to say, not to be deprived, or continue to be deprived, of their liberty (see *Weeks v. the United Kingdom*, judgment of 2 March 1987, Series A no. 114, p. 22, § 40), save in accordance with the conditions specified in paragraph 1 of Article 5.

78. The list of exceptions to the right to liberty secured in Article 5 § 1 is an exhaustive one (see *Quinn v. France*, judgment of 22 March 1995, § 42, Series A no. 311, and *Labita v. Italy* [GC], no. 26772/95, § 170, ECHR 2000-IV), and only a narrow interpretation of those exceptions is consistent with the aim of that provision (see *Engel and Others v. the Netherlands*, 8 June 1976, § 58, Series A no. 22, and *Anuur*, cited above, § 42).

79. The Court further reiterates that where the 'lawfulness' of detention is in issue, including the question whether 'a procedure prescribed by law' has been followed, the Convention refers essentially to national law but also, where appropriate, to other applicable legal standards, including those which have their source in international law. In all cases it establishes the obligation to conform to the substantive and procedural rules of the laws concerned, but it also requires that any deprivation of liberty be compatible with the purpose of Article 5, namely, to protect the individual from arbitrariness (see, amongst many other authorities, *Bozano v. France*, 18 December 1986, § 54, Series A no. 111; *Anuur*, cited above, § 50; *Ilaşcu and Others v. Moldova and Russia* [GC], no. 8787/99, § 461, ECHR 2004-VII; *Assanidze v. Georgia* [GC], no. 71503/01, § 171, ECHR 2004-II; *McKay v. the United Kingdom* [GC], no. 543/03, § 30, ECHR 2006-X; and *Mooren*, cited above, § 76).

80. The Court stresses that where deprivation of liberty is concerned it is particularly important that the general principle of legal certainty be satisfied. It is therefore essential that the conditions for deprivation of liberty under domestic and/or international law be clearly defined and that the law itself be foreseeable in its application, so that it meets the standard of 'lawfulness' set by the Convention, a standard which requires that all law be sufficiently precise to avoid all risk of arbitrariness and to allow the citizen – if need be, with appropriate advice – to foresee, to a degree that is reasonable in the circumstances of the case, the consequences which a given action may entail (see, among other authorities, *Anuur*, cited above; *Steel and Others v. the United Kingdom*, 23 September 1998, § 54, Reports 1998-VII; *Baranowski v. Poland*, no. 28358/95, §§ 50-52, ECHR 2000-III; and *Ječius v. Lithuania*, no. 34578/97, § 56, ECHR 2000-IX)."

32. The Court will first consider the domestic legislation in issue. Article 38e of the Netherlands Criminal Code provides that the total duration of the TBS order shall not exceed a four-year period, unless the TBS order is imposed in connection with an indictable offence that is directed against, or endangers, the bodily inviolability of one or more persons (see paragraph 18 above). Article 359 § 7 of the Netherlands Code of Criminal Procedure provides that if a TBS order with an order for confinement in a custodial clinic has been imposed in connection with an

indictable offence directed against, or endangering, the bodily inviolability of one or more persons, the judgment shall so indicate, giving reasons (see paragraph 19 above).

33. The Court will also have regard to the drafting history of Articles 38e of the Criminal Code and 359 of the Code of Criminal Procedure. The passages excerpted above (see paragraph 20) make it clear that the domestic legislature intends the trial court which first imposes the TBS order with confinement in a custodial clinic to consider whether the indictable offence committed is such as to warrant an order of indeterminate length. If the trial court so finds, it must so state in its judgment, giving reasons therefor; if it does not, then the order cannot be indeterminate. It is not then for the court which decides on the extension of the order to substitute its own view of the matter for that of the trial court.

34. Turning to the facts of the case, the Court observes that the Roermond Regional Court, in the judgment of 22 April 2003 imposing the TBS order with confinement in a custodial clinic, found that the applicant had committed an interference with the mental integrity of the staff of the banks which he had robbed. That same court, in its decision of 18 August 2009 (see paragraph 13 above), held (albeit in a different composition) that the judgment could not be construed as finding the applicant guilty of an offence directed against, or endangering, the bodily inviolability of one or more persons. Such a finding occurs for the first time in the decision of the Arnhem Court of Appeal of 13 October 2009 (see paragraph 16 above).

35. The Court cannot but consider that the decision of the Court of Appeal is incompatible with Articles 38e of the Criminal Code and 359 § 7 of the Code of Criminal Procedure. The drafting history of these provisions moreover removes any lingering doubt.

36. The foregoing considerations are sufficient to enable the Court to conclude that the applicant's continued detention beyond 29 August 2009 was not in accordance with domestic law. There has accordingly been a violation of Article 5 § 1 of the Convention.

III. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 7 OF THE CONVENTION

37. The applicant also complained that the extension of the TBS order with confinement in a custodial clinic amounted to a retrospective increase of a penalty. He relied on Article 7 of the Convention, which, in its relevant part, provides as follows:

"1. No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence under national or international law at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the criminal offence was committed. ..."

38. The Court notes that this complaint is linked to the one examined above and must therefore likewise be declared admissible.

39. However, having regard to the finding relating to Article 5 § 1 (see paragraph 36 above), the Court considers that it is not necessary to examine whether, in this case, there has been a violation of Article 7 as well.

IV. APPLICATION OF ARTICLE 41 OF THE CONVENTION

40. Article 41 of the Convention provides:

“If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the Protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party.”

A. Pecuniary damage

41. The applicant claimed compensation for pecuniary damage in the form of lost wages. During the first year after the unlawful extension of his TBS order he had been kept confined in a closed institution. After the first year, he was allowed outside the institution to work half-time as a volunteer in a hostel for animals. His employer had offered him a full-time paid job once the TBS order was terminated.

42. The Government submitted that this claim was not supported by any evidence whatsoever.

43. The Court observes that Rule 60 § 2 of the Rules of Court requires applicants itemised particulars of all claims for just satisfaction, together with any relevant supporting documents. The applicant's claim in respect of pecuniary damage is entirely uncorroborated; the Court therefore rejects it.

B. Non-pecuniary damage

44. The applicant claimed 43,800 euros (EUR) in respect of non-pecuniary damage.

45. In the view of the Government, this claim was not realistic.

46. The Court awards the applicant the sum claimed in full, plus any tax that may be chargeable on that amount.

C. Costs and expenses

47. The applicant also claimed EUR 6,482.70 plus value-added tax for the costs and expenses incurred before the Court. He submitted a detailed fee note for 31 hours and 30 minutes of work at an hourly rate of EUR 196, plus expenses.

48. The Government considered this excessive because the documents submitted by the applicant's representative to a large extent re-stated

arguments made in the domestic proceedings and his observations largely built on the original application.

49. Since complaints intended to be made before the Court must first have been raised at the domestic level if they are to be declared admissible, it is in the nature of things that the content of documents submitted in the proceedings before the Court will to a greater or lesser extent reflect arguments made in the domestic proceedings. In the instant case the Court is satisfied that the costs and expenses claimed have been actually and necessarily incurred and are reasonable as to quantum. It therefore awards them in full.

D. Default interest

50. The Court considers it appropriate that the default interest rate should be based on the marginal lending rate of the European Central Bank, to which should be added three percentage points.

FOR THESE REASONS, THE COURT UNANIMOUSLY

1. *Declares* the application admissible;
2. *Holds* that there has been a violation of Article 5 § 1 of the Convention;
3. *Holds* that there is no need to examine the complaint under Article 7 of the Convention;
4. *Holds*
 - (a) that the respondent State is to pay the applicant, within three months from the date on which the judgment becomes final in accordance with Article 44 § 2 of the Convention, the following amounts:
 - (i) EUR 43,800 (forty-three thousand eight hundred euros), plus any tax that may be chargeable, in respect of non-pecuniary damage;
 - (ii) EUR 6,482.70 (six thousand four hundred and eighty-two euros and seventy cents), plus any tax that may be chargeable to the applicant, in respect of costs and expenses;

(b) that from the expiry of the above-mentioned three months until settlement simple interest shall be payable on the above amounts at a rate equal to the marginal lending rate of the European Central Bank during the default period plus three percentage points;

5. *Dismisses* the remainder of the applicant's claim for just satisfaction.

Done in English, and notified in writing on 31 July 2012, pursuant to Rule 77 §§ 2 and 3 of the Rules of Court.

Santiago Quesada
Registrar

Josep Casadevall
President

Staatssecretaris Veiligheid en Justitie

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/vanj

Contactpersoon

nota

belafsprake met de Raad voor de rechtspraak op 10 oktober over onderzoek TBS gestelden

Conciplënt

Datum
9 oktober 2012

Ons kenmerk
311818

Dossiernummer
309451

Doel notitie

U hebt een belafsprake met de Raad voor de rechtspraak op woensdag 10 oktober om 15.15 uur. De Raad/Frits Bakker zal in dit gesprek een toelichting geven van de brief die de Raad u op 9 oktober zond over het onderzoek dat de Raad zal instellen naar TBS-gestelden.

Toelichting

Op 3 oktober jl. hebt u besloten om de Raad voor de rechtspraak te verzoeken een onderzoek in te stellen naar het aantal TBS gestelden waarvan mag worden aangenomen dat de rechter de bedoeling had hen een ongemaximeerde TBS op te leggen. Op 7 oktober 2012 is de brief met dit verzoek uitgegaan (bijlage). Deze brief is afgestemd met de Raad. Aan de Raad is verzocht om de uitkomsten van het onderzoek uiterlijk 23 november 2012 aan u voor te leggen, zodat de Kamer uiterlijk 30 november 2012 geïnformeerd kan worden.

De Raad heeft op uw verzoek gereageerd bij brief van 9 oktober (bijlage). In de brief geeft de Raad u aan dat het onderzoek niet voor 1 februari 2013 afgerond zal zijn. Reden is o.a. de ingewikkeldheid van het onderzoek. Verder is het de vraag of het onderzoek op alle vragen antwoord kan geven. Op sommige vragen, zoals een overzicht van de eventuele slachtoffers, kan de Raad zeker geen antwoord geven, dit is een zaak voor het OM.

De belafsprake dient om e.e.a. toe te lichten.

De ruimte om de Kamer tijdig te kunnen informeren kan, naar het zich laat aanzien, worden gevonden door na het onderzoek (3 weken voorbereiding, 2 weken inventariseren) ons wel te informeren over de resultaten maar de officiële rapportage pas later te presenteren.

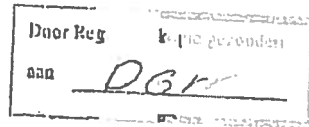
309451

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De Staatssecretaris van Veiligheid en
Justitie
Postbus 20301
2500 LE Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 15
www.rechtspraak.nl

datum 9 oktober 2012
van
contactpersoon
doorkiesnummer
e-mail
kaniernummer
ons kenmerk
uw kenmerk
onderwerp

UJT 5977 S&O / RK
309-154
Onderzoek naar verlenging TBS

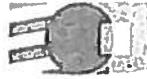
Geachte heer Teeven,

Naar aanleiding van de brief van de [redacted] : van uw ministerie van 8 oktober jl. met opgemeld kenmerk en onderwerp bericht ik u als volgt.

Gelet op het maatschappelijk belang van deze kwestie is de Raad voor de rechtspraak graag bereid aan het verzoek om een onderzoek van TBS-zaken te voldoen. Hiermee zal inzicht worden geboden in het aantal en enkele relevante kenmerken van de zaken waarin de TBS conform de criteria van het EHRM en de penitentiaire kamer van het Gerechtshof Arnhem gemaximeerd is. De Raad gaat ervan uit dat met deze inventarisatie tegemoet kan worden gekomen aan de maatschappelijke behoefte aan duidelijkheid, dat u hiermee het parlement adequaat zult kunnen informeren, en dat het openbaar ministerie en de TBS-klinieken zich hiermee voldoende kunnen voorbereiden op het verdere verloop van de tenuitvoerlegging van de maatregel.

Bij het onderzoek zal aansluiting worden gezocht bij de onderzoeksmethode die in 2011 door de zogeheten Taskforce TBS is gehanteerd. Dat betekent dat door een onderzoeksteam digitale TBS-dossiers bij D/I zullen worden geanalyseerd. Het streven is om het onderzoek zoveel mogelijk in de geest van het verzoek uit te voeren. Daarbij zullen zoveel mogelijk van de in voornoemde brief genoemde onderzoekswensen mee worden genomen, voor zover deze op het terrein van de Rechtspraak liggen en praktisch uitvoerbaar zijn.

De Raad zal u uiterlijk 23 november a.s. nader informeren over de stand van zaken, zodat u de Tweede kamer kunt informeren, in het licht van het verzoek van het lid Oskam (CDA) van 2 oktober jl. Om redenen van zorgvuldigheid en praktische haalbaarheid is het echter niet mogelijk om – zoals gevraagd – het onderzoek zelf vóór deze datum uit te voeren en af te ronden. Met de werkzaamheden zijn namelijk naar schatting ongeveer 11 weken gemoeid. Bij deze schatting is geput uit de ervaringen die zijn opgedaan tijdens het eerdere onderzoek door de Taskforce TBS: ten minste 3 weken voorbereiding, 2 weken feitelijke inventarisatie, 6 weken rapportage. Van belang is op te merken dat het onderzoek naar zijn aard moet worden uitgevoerd door rechters en juridisch medewerkers, en dat deze zijn

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 9 oktober 2012
kenmerk UIT 5977 S&O / RK
pagina 2 van 2

gebonden aan zittingsroosters die doorgaans voor een half jaar worden vastgesteld. De mutaties in de verschillende roosters die nodig zijn om het onderzoeksteam in staat te stellen zijn werkzaamheden in twee aaneengesloten weken te kunnen verrichten, zijn van een aanzienlijke logistieke complexiteit. Bij deze schatting is overigens nog geen rekening gehouden met mogelijke complicaties, zoals incomplete digitale dossiers, die ook bij het eerdere onderzoek in 2011 tot enige vertraging hebben geleid. Ook is geen rekening gehouden met het feit dat het onderhavige onderzoek als zodanig aanzienlijk gecompliceerder zal zijn dan het eerdere onderzoek, omdat per dossier meer gegevens moeten worden verwerkt, daarbij diepgravende analyse moet plaatsvinden, en omdat ook dossiers bij het onderzoek moeten worden betrokken die mogelijk niet op de hiervoor gemaakte wijze beschikbaar zijn, omdat de tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel van betrokkenen bijvoorbeeld nog niet is aangevangen in verband met een eerst te executeren gevangenisstraf.

Rekening houdend met de tussentijdse vakantieperiode streeft de Raad ernaar u de resultaten van de inventarisatie rond 1 februari 2013 aan te kunnen bieden.

Graght licht ik een en ander nog telefonisch persoonlijk aan u toe.

Hongachtend,

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Raad voor de rechtspraak,
de heer mr. F.W.H. Van den Emster
Postbus 90613
2509 LP DEN HAAG

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj
Contactpersoon

Datum 8 oktober 2012
Onderwerp onderzoek naar verlenging TBS

Projectnaam
onderzoek naar verlenging
TBS

Ons kenmerk
309454

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Van den Emster,

Op 31 juli 2012 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) een uitspraak gedaan in de zaak Van der Velden. In de uitspraak wijst het EHRM erop dat uit de artikelen 38e van het Wetboek van Strafrecht en artikel 359, zevende lid, van het Wetboek van Strafvordering volgt dat voor een verlenging van een TBS-maatregel na een periode van vier jaar vereist is dat uit het vonnis van de rechter die de TBS-maatregel heeft opgelegd expliciet naar voren komt dat de TBS-maatregel werd opgelegd wegens een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (hierna te noemen: "een geweldsdelict"). Is dat niet zo, dan moet worden aangenomen dat het een gemaximeerde TBS betreft en dat de TBS-maatregel na een periode van vier jaar dus niet meer kan worden verlengd. De uitspraak ziet dus op een motiveringsgebrek door de rechter. De uitspraak is nog niet definitief, eind oktober zal dit wel het geval zijn.

De uitspraak van de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem van 1 oktober jl. leidt tot de veronderstelling dat de zaak Van der Velden niet op zichzelf staat en dat mogelijk sprake is van vergelijkbare zaken. Het is echter niet bekend hoeveel vergelijkbare zaken er zijn. Gezien het maatschappelijk belang van deze kwestie en om openbaar ministerie en klinieken in staat te stellen zich adequaat te kunnen voorbereiden, verzoek ik u een onderzoek in te stellen om na te gaan of er vergelijkbare zaken zijn. Deze inventarisatie zou zaken moeten betreffen waarin de vervolging op of na 15 januari 1994 is aangevangen en een TBS-maatregel met dwangverpleging is opgelegd en waar

a) de tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel nog niet is aangevangen, omdat betrokkene in verband met hetzelfde delict nog een gevangenisstraf uitzit, of
b) de tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel is aangevangen en nog niet is beëindigd. De datum van 15 januari 1994 is gekozen omdat de betreffende bepalingen op die datum opgenomen zijn in het Wetboek van Strafvordering.

De inventarisatie levert idealiter een aantal zaaklijsten op waarmee de volgende vragen kunnen worden beantwoord:

1. In welke lopende TBS-zaken heeft de rechter expliciet gemotiveerd of de TBS met dwangverpleging is opgelegd vanwege een geweldsdelict (lijst A), en in welke niet (lijst B)? Wat betreft lijst A verzoek ik u aan te geven bij welke zaken de rechter gemaximeerde TBS heeft opgelegd en bij welke ongemaximeerde TBS.

Pagina 1 van 2

04/17/2013

Kopie

2. In welke zaken van lijst B moet in beginsel rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat door de verlengingsrechter op grond van het huidige criterium van de penitentiaire kamer¹ zal worden vastgesteld dat evident sprake is van een geweldsdelict (lijst C), en in welke niet (lijst D)?

3. In welke zaken van lijst D zit betrokkene korter dan vier jaar in een TBS-kliniek, en in welke zaken langer dan vier jaar (en hoeveel jaar langer) (lijst E)?

4. Ten aanzien van de zaken op lijst E verzoek ik u de volgende aspecten aan te geven:

- wat is het Indexdelict?
- betreft het een combinatievonnis of alleen TBS?
- wanneer is de straf aangevangen en wanneer de TBS-maatregel?
- wanneer zou de TBS-maatregel verlengd moeten worden als het een niet-gemaximaliseerde TBS-maatregel betreft?
- een overzicht van eventuele slachtoffers.

Ons kenmerk
309454

Datum
8 oktober 2012

Ik verzoek u de bovenstaande inventarisatie te verrichten en mij uiterlijk 23 november 2012 de resultaten daarvan voor te leggen. Op basis van uw inventarisatie zal ik daarna de Tweede Kamer informeren, zoals mij tijdens de regeling van werkzaamheden van 2 oktober jl. door het lid Oskam (CDA) is verzocht. Voorts kunnen de resultaten van uw inventarisatie worden gebruikt om zo nodig maatregelen in het kader van de BOPZ te nemen zodat eventuele beëindiging van de TBS-maatregel geen gevaar voor de samenleving oplevert.

Met vriendelijke groet,

¹ "blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, kan door een ieder zonder meer als evident worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf gericht tegen of gevaar veroorzakend voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen."

Aan de Minister van Veiligheid en Justitie
Aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj
Contactpersoon

nota cassatie in tbs-zaak

Van

Datum
5 februari 2013
Projectnaam
tbs-gestelden
Oms kenmerk

Concludent

Dossiernummer
309451

Doel nota

U informeren over het feit dat cassatie in het belang der wet is gevorderd bij een zaak waarin de verlenging van een tbs-maatregel werd afgewezen.

Achtergrond

Op 30 januari 2013 hebt u samen met de Staatssecretaris het rapport Taskforce TBS 2012 naar de Kamer gezonden (bijlage: brief). In de brief worden de conclusies van de Taskforce uitgelegd en tevens de maatregelen die u hebt genomen. In de brief wordt aangegeven dat de advocaat-generaal bij de HR cassatie in het belang der wet heeft gevorderd (biz 2, boven kopje *Uitkomsten inventarisatie Taskforce*). U hebt om nadere informatie gevraagd over de cassatie.

Cassatie in het belang der wet

Advocaat-generaal (AG) Vegter heeft op 15 januari 2013 cassatie in het belang der wet gevorderd in een zaak waarin de vordering van de officier van justitie tot verlenging van een maatregel terbeschikkingstelling met verpleging (TBS) werd afgewezen (LJN BX8788). De AG is – kort gezegd – van mening dat de rechter het begrip "gewelddelict" te beperkt heeft uitgelegd. Deze beperkte uitleg vindt z.l. geen steun in een recente uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (Van der Velden tegen Nederland; EHRM 31 juli 2012).

Tbs moet periodiek door de rechter worden verlengd, maar mag volgens artikel 38^e lid 1 Sr maximaal vier jaar worden opgelegd, tenzij de maatregel is opgelegd wegens een zogenoemd "gewelddelict". Volgens de wet bepaalt de rechter die de

terbeschikkingstelling oplegt of er al dan niet sprake is van een "gewelddelict" en of er dus een maximum van vier jaar geldt.

De vordering tot cassatie in het belang der wet gaat vooral over de vraag welke speelruimte er is voor de verlengingsrechter als de rechter die de maatregel heeft opgelegd niet met zoveel woorden heeft gezegd dat er sprake was van een "gewelddelict". In de vordering betoogt de AG dat het Hof in deze zaak het begrip "gewelddelict" te beperkt heeft uitgelegd en dat het Hof bovendien geen juist antwoord heeft gegeven op de vraag wanneer de verlengingsrechter alsnog kan beslissen dat er wel van een "gewelddelict" sprake is en op welke gronden die beslissing moet rusten (bijlage: vordering tot cassatie).

Datum
5 februari 2013
Oms kenmerk

Conclusie

Als de vordering tot cassatie in het belang der wet inderdaad wordt toegewezen, betekent dit dat er in meer zaken dan thans aangenomen wordt, sprake is van een gewelddelict. De Taskforce heeft aangegeven dat er 111 zaken zijn waarin de tbs-maatregel mogelijk niet verlengd kan worden op basis van de uitspraak van het EHRM. Mogelijk gaat het dus om minder gevallen.

De uitspraak in cassatie wordt 12 maart 2013 verwacht.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

nota

Arrest Hoge Raad betreffende gemaximeerde TBS

Van

Datum
13 februari 2013

Ons kenmerk
353654

Dossiernummer
297328

Concipiënt

Doel nota

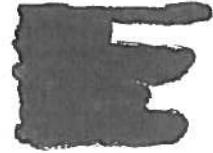
Deze nota is bedoeld u te informeren over de inhoud en consequenties van het arrest van de Hoge Raad van 12 februari jl. betreffende de gemaximeerde TBS. Tevens wordt u geïnformeerd over de stappen die nu door de betrokken partijen zullen worden gezet, naar aanleiding van dit arrest

Achtergrond

Op 12 februari jl. heeft de Hoge Raad beslist op een vordering tot cassatie in het belang der wet van de advocaat-generaal bij de Hoge Raad. Die vordering ging over de vraag welke beoordelingsruimte er is voor de rechter die beslist over de verlenging van een tbs (de verlengingsrechter) als de rechter die de maatregel heeft opgelegd (de opleggingsrechter) niet met zoveel woorden heeft gezegd dat er sprake was van een 'geweldsmisdrijf' (een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen). Het EHRM had op dit punt in een uitspraak van 31 juli 2012 geoordeeld dat de verlengingsrechter niet de bevoegdheid heeft om te beoordelen of de TBS-maatregel al dan niet is opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf. Daarop volgend had het gerechtshof te Arnhem in een arrest van 1 oktober 2012 (LJN: BX8788) het arrest van het EHRM nader uitgelegd. Het Hof Arnhem oordeelde dat het niet aan de verlengingsrechter is door interpretatie van de uitspraak van de opleggingsrechter alsnog vast te stellen of de TBS al dan niet is

opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf. Van interpretatie was volgens het Hof echter geen sprake indien blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een geweldsmisdrijf.

Inhoud arrest

Het arrest van de Hoge Raad kan in het kort als volgt worden samengevat:

Datum
13 februari 2013
Ons kenmerk
353654

- Op grond van art. 5, 1e lid, EVRM is vrijheidsontneming slechts rechtmatig wanneer:
 - de voorwaarden voor vrijheidsberoving duidelijk zijn omschreven en
 - de wijze waarop deze worden toegepast in redelijkheid voorzienbaar zijn.
- Bezlen in samenhang met artikel 38e Sr en artikel 359, leden 7 en 8, Sv, volgt hieruit dat het de opleggingsrechter is die oordeelt of de door hem opgelegde tbs al dan niet gemaximeerd is. Hij dient gemotiveerd aan te geven of de tbs is opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf.
- Echter, wanneer de opleggingsrechter niet met zoveel woorden heeft vermeld dat sprake is van een geweldsmisdrijf, betekent dit niet automatisch dat de tbs na 4 jaar niet verlengd zou kunnen worden.
- Of sprake is van een geweldsmisdrijf kan ook worden afgeleid uit de – al dan niet in onderling verband en samenhang gelezen – overige inhoud van de uitspraak van de opleggingsrechter (zoals bewezenverklaring, bewijsmiddelen, kwalificatie, motivering van de weerlegging van gevoerde verweren en motivering van de opgelegde sanctie(s)). Als op grond daarvan evident is dat sprake is van een geweldsmisdrijf, kan niet worden gezegd dat de verlenging niet voorzienbaar was.
- De verlengingsrechter mag de uitspraak van de opleggingsrechter interpreteren, en daarbij mag hij ook andere dan in de uitspraak vermelde gegevens betrekken (bijvoorbeeld het proces-verbaal van de zitting, maar mogelijk ook andere processtukken). Volgens de Hoge Raad verzet geen rechtsregel zich ertegen dat de verlengingsrechter door interpretatie van het oordeel van de opleggingsrechter tot het oordeel komt dat de TBS is opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf.
- Met name in die gevallen waarin de uitspraak van de opleggingsrechter geen voldoende duidelijke motivering ex 359, lid 7, Sv bevat (expliciete motivering of sprake is van een geweldsmisdrijf) en het misdrijf niet zonder meer kan worden gekarakteriseerd als een geweldsmisdrijf (bijvoorbeeld bij bedreiging), dient de verlengingsrechter zich een oordeel te vormen over de vraag of – gelet op alle feiten en omstandigheden die destijds bekend waren – sprake is van een geweldsmisdrijf. Hierbij mag de verlengingsrechter onder meer betrekken of de bedreiging werd voorafgegaan, vergezeld of ondersteund door niet-verbaal agressief gedrag jegens de bedreigde, dan wel op enigerlei (andere) wijze werd ondersteund.
- Met andere woorden: de verlengingsrechter mag de uitspraak van de opleggingsrechter op basis van het volledige strafdossier interpreteren en kan tot het oordeel komen dat de vraag of sprake is van een geweldsmisdrijf daarin besloten ligt. Wel is vereist dat het oordeel van de verlengingsrechter dat de tbs destijds is opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf in redelijkheid voorzienbaar is en voor betrokkene dus

niet als een verrassing komt.

Ruimere opvatting 'geweldsmisdrijf'

In het arrest wordt ook het begrip 'geweldsmisdrijf' ruimer opgevat dan met ingang van 30 mei 2011 het geval was. De jurisprudentie op dit punt heeft zich als volgt ontwikkeld:

Lijn jurisprudentie van voor 30 mei 2011

In het verleden heeft het hof in Arnhem beslist, dat van een misdrijf kan worden gesproken dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, indien de bedreiging op de een of andere wijze nader is ondersteund en/of aannemelijk is geworden dat die bedreiging ook daadwerkelijk ten uitvoer gebracht zou worden (onder meer Gerechtshof Arnhem 1 maart 1999, NJ 2000, 74, LJN AB7560).

Uitspraak Hof 30 mei 2011

Vervolgens heeft het gerechtshof Arnhem in een uitspraak van 30 mei 2011 (LJN: BQ6616, Gerechtshof Arnhem, P11-0051) echter overwogen dat het van oordeel is dat het een meer beperkte uitleg aan het begrip geweldsmisdrijf diende te geven en dat voor een geweldsmisdrijf in het algemeen vereist is dat een dreigende uiting voorafgegaan, vergezeld of gevolgd wordt door niet-verbaal handelen dat naar zijn aard agressief is jegens de bedreigde.

Arrest Hoge Raad 12 februari jl.

De Hoge Raad overweegt thans dat de verlengingsrechter bij de beoordeling van de vraag of een bedreiging een dergelijk geweldsmisdrijf oplevert onder meer kan betrekken of de bedreiging werd voorafgegaan, vergezeld of gevolgd door niet-verbaal agressief gedrag ten opzichte van de bedreigde dan wel op enigerlei (andere) wijze werd ondersteund, alsmede of destijds aannemelijk was dat de bedreiging zou worden uitgevoerd. 'Onder meer' biedt ruimte om ook andere relevante omstandigheden te betrekken.

Consequenties arrest

Met dit arrest heeft de Hoge Raad de uitspraak van het EHRM in de zaak-Van der Velden nader uitgelegd en geoordeeld dat het gerechtshof Arnhem een te beperkte uitleg had gegeven aan die uitspraak en dat de overwegingen van het gerechtshof Arnhem ook overigens niet als juist kunnen worden aanvaard. De Hoge Raad heeft de uitspraak van het gerechtshof Arnhem van 1 oktober 2012 dan ook vernietigd in het belang van de wet. Op grond van het arrest van de Hoge Raad heeft de verlengingsrechter dus meer beoordelingsruimte bij de vaststelling of er sprake is geweest van een geweldsdelict dan waar de Taskforce bij zijn onderzoek van uit is gegaan. Met het arrest van de Hoge Raad zijn de kansen toegenomen om in de zaken die volgens de Rvdr nadere aandacht vragen na een periode van vier jaar toch verlenging van de TBS-maatregel te verkrijgen.

Met betrekking tot de zaken waarin de TBS reeds was geëindigd naar aanleiding van de uitspraak van het EHRM moet een onderscheid worden gemaakt tussen zaken waarin de beëindiging van de TBS reeds in rechte vaststaat en uitspraken waartegen nog hoger beroep kan worden ingesteld. In die laatste categorie zaken zal het OM moeten bezien of op basis van het arrest van de Hoge Raad hoger beroep wordt ingesteld. Tegen de eerste categorie staat geen rechtsmiddel meer

Datum
13 februari 2013
Ons kenmerk
353654

open. Dat betekent dat die uitspraken in rechte vaststaan en dat de tbs (definitief) beëindigd is. Herziening van die uitspraken ten nadele van de voormalige tbs-gestelde is niet mogelijk. De nieuwe jurisprudentie kan echter wel van invloed zijn op mogelijke verzoeken om schadevergoeding.

Vervolgstappen

Nader onderzoek Rvdr

In beginsel geldt dat ook na dit arrest het onderzoek van de Taskforce TBS actueel blijft. Dat onderzoek heeft immers een lijst van 111 zaken opgeleverd waarin de oplegingsrechter niet expliciet heeft gemotiveerd dat sprake was van een geweldsdelict. Ook na het arrest van de Hoge Raad blijven dit zaken die 'nadere aandacht vragen'. Wat er, naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad, per zaak met name nog moet worden vastgesteld is of in redelijkheid voorzienbaar is geweest voor betrokkene dat de tbs destijds is opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf. Dit is een vraag die in de individuele zaak door de rechter beantwoord dient te worden.

Datum
13 februari 2013
Ons kenmerk
353654

Monitoring 111 zaken

Voor het arrest van de Hoge Raad was de inzet om nauwkeurig de afhandeling van de 111 zaken uit het onderzoek van de Taskforce TBS te monitoren. Deze monitoring zal ook na het arrest van de Hoge Raad worden gecontinueerd. Zoals hierboven uiteengezet, blijven deze zaken immers nadere aandacht vragen. Voorts is van belang om er zicht op te krijgen hoe in het licht van het arrest van de Hoge Raad over deze zaken zal worden geoordeeld. Bovendien is er zowel in de Tweede Kamer als in de media nog steeds veel belangstelling voor deze zaken, waardoor het noodzakelijk is om snel over informatie te kunnen beschikken over de stand van zaken met betrekking tot de afhandeling van deze zaken.

OM

Het OM zal in het licht van het arrest van de HR -als tenminste ook aan de in het algemeen voor de verlenging geldende criteria is voldaan- beoordelen of de tbs is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht was tegen of gevaar heeft veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en of dat oordeel in redelijkheid voorzienbaar is en voor de TBS-gestelde dus niet als een verrassing komt.

Het OM heeft een nieuwe instructie opgesteld voor alle TBS-OvJ's naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad. Op basis van deze instructie/het arrest van de Hoge Raad zal de conclusie in de meeste gevallen zijn dat verlenging van de tbs nog mogelijk is en aldus een verlengingsvordering zal worden ingedlend. Slechts in enkele gevallen zal verlenging niet meer mogelijk zijn, met name als de tbs is opgelegd ter zake van een louter verbale bedreiging.

Overigens blijft de bestaande afspraak van kracht dat het aan DForZo en de kliniek wordt gemeld als een officier van justitie besluit om geen

verlengingsvordering in te dienen, danwel verwacht dat de rechtbank of het hof zal beslissen dat een tbs niet meer kan worden verlengd. Indien de kliniek het noodzakelijk acht dat een rechterlijke machtiging wordt aangevraagd, meldt de kliniek dit aan de officier van justitie die de machtiging vervolgens aanvraagt. De OvJ kan bij beoordeling van het strafdossier een RM ook in de lijn vinden liggen en daarop (in samenspraak met de kliniek) actie ondernemen. Kortom, OvJ en de klinieken zoeken elkaar actief op in de aanvraag van een RM. Het OM blijft de 111 zaken goed monitoren.

EHRM

Naar aanleiding van deze nieuwe jurisprudentielijn zullen naar verwachting nieuwe klachten bij het EHRM worden ingediend. Waarschijnlijk zal in een eventuele vervolgpcedure met name aan de orde komen hoe ver een verlengingsrechter mag gaan in het interpreteren van de uitspraak van de oplegingsrechter en het vaststellen of er al dan niet sprake is geweest van een geweldsdelict, alsmede de vraag of voor de individuele tbs-gestelde in redelijkheid voorzienbaar was dat de tbs destijds was opgelegd in verband met een geweldsmisdrijf en dus niet was gemaximeerd. De behandeling van klachten door het EHRM nemen doorgaans enige tijd in beslag.

Datum
13 februari 2013

Ons kenmerk
353654

Vergaderjaar 2012–2013

29 452

Tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel

Nr. 156

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 januari 2013

Hierbij bieden wij u het onderzoek naar de dossiers van tbs-gestelden aan, dat is uitgevoerd door de Taskforce TBS¹. De Taskforce bestaat uit medewerkers van de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie (OM) en is op verzoek van de Staatssecretaris ingesteld door de Raad voor de rechtspraak.

Op 2 oktober 2012 stelde de heer Oskam (CDA) vragen over de consequenties van de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) op 31 juli 2012 in de zaak-Van der Velden. De heer Oskam vroeg of ook bij vergelijkbare gevallen van mogelijk gemaximeerde tbs, de tbs-gestelde in vrijheid gesteld zou moeten worden (Handelingen TK 2012–2013,7). De Staatssecretaris heeft hem toegezegd een inventarisatie naar vergelijkbare gevallen uit te zullen voeren. Dit is nu gebeurd door de Taskforce TBS.

Uitspraak Europees Hof voor de Rechten van de Mens

De Taskforce is ingesteld naar aanleiding van de uitspraak van het EHRM op 31 juli 2012 in de zaak-Van der Velden en daarop volgende beslissingen van de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem. In de uitspraak wijst het EHRM erop dat uit artikel 38e van het Wetboek van Strafrecht (Sr) en art 359 lid 7 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) volgt dat verlenging van een tbs-maatregel met dwangverpleging na een periode van vier jaar (ongemaximeerde tbs) alleen mogelijk is als de rechter in het vonnis waarbij de maatregel is opgelegd, expliciet heeft overwogen dat de maatregel is opgelegd voor een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

personen (hierna: geweldsdelict)². Wordt niet aan dit vereiste voldaan, dan mag de tbs-maatregel na de periode van vier jaar niet opnieuw worden verlengd. Er moet dan worden aangenomen dat sprake van gemaximeerde tbs³.

Na de uitspraak van het EHRM zijn door de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem vergelijkbare uitspraken gedaan. Het gerechtshof heeft hierbij aangegeven dat de hiervoor weergegeven redenering niet opgaat, wanneer uit de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, evident is dat het om een geweldsdelict gaat (hierna: evidente geweldsdelicten). In dat geval mag er wel van worden uitgegaan dat sprake is van een ongemaximeerde tbs. Hieruit volgt dat er voor plegers van misdrijven als moord, doodslag, verkrachting en dergelijke niets verandert. Voor plegers van delicten waarbij niet per se geweld wordt gebruikt, zoals bedreiging en diefstal met bedreiging, zal de uitspraak van het EHRM mogelijk wel tot gevolg kunnen hebben dat de tbs-maatregel eerder dan voorzien zal moeten worden beëindigd.

Naar aanleiding van de uitspraken van de Penitentiaire Kamer is inmiddels een vordering tot cassatie in het belang der wet aangetekend met betrekking tot de toepassing van artikel 359 lid 7 Sv en de uitleg van het begrip «geweldsdelict» als bedoeld in artikel 38^e lid 1 Sr.

Uitkomsten inventarisatie Taskforce

In totaal heeft de Taskforce TBS alle dossiers bekeken waarin een tbs-maatregel is opgelegd voor zover de maatregel nog niet was beëindigd op 26 november 2012, de start van het onderzoek. Het gaat om bijna 2400 dossiers. Van deze 2400 zaken zijn er 111 die, in het licht van de nieuwe jurisprudentie, aandacht vragen omdat de rechter in het vonnis mogelijk onvoldoende heeft gemotiveerd dat het om een geweldsdelict gaat.

Van deze 111 zaken zijn er 59 zaken waar betrokkene inmiddels langer dan vier jaar aan de tbs-maatregel is onderworpen. In deze zaken zal de rechter beoordelen of de tbs-maatregel in het licht van de nieuwe jurisprudentie nog kan voortduren. Daarnaast zijn er 52 zaken waarbij de betrokkene nog geen vier jaar aan de tbs-maatregel is onderworpen (de maximale duur van een gemaximeerde tbs-maatregel). In deze laatste gevallen is de tbs dus op dit moment in ieder geval nog binnen de wettelijke kaders. Zodra de maatregel vier jaar heeft geduurd, zal de vraag gaan spelen of de tbs-maatregel nog langer kan voortduren. Ook in die gevallen is het aan de rechter dit te beoordelen.

Wij merken hierbij op dat het rapport van de Taskforce TBS aangeeft dat de gevallen op beide lijsten *aandacht* verdienen. Bij de concrete beoordeling van die gevallen door de rechter zal blijken of de tbs-maatregel na een periode van vier jaar verlengd kan worden.

Voor verdere details en de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd, verwijzen wij u naar het rapport (bijgevoegd). Het rapport is geanonimiseerd om de persoonlijke levenssfeer van tbs-gestelden en eventuele slachtoffers te eerbiedigen.

² Art. 38, lid 1 Sr. Overigens geldt het motiveringsvoorschrift niet als de tbs met dwangverpleging is opgelegd vóór 1994 en als in eerste instantie een tbs met voorwaarden is opgelegd die later is omgezet in een tbs met dwangverpleging.

³ Mevrouw Helder (PVV) heeft op 2 oktober 2012 de Staatssecretaris gevraagd expliciet in te gaan op het feit dat het EHRM «blijkbaar door de Nederlandse wetgeving fietst» (Handelingen TK 2012–2013, 7). Zoals hierboven is aangegeven, wijst het EHRM juist op een vereiste in de Nederlandse wetgeving, waarop naar het oordeel van het Europees Hof door leden van de rechterlijke macht niet altijd juist is gerespondeerd.

Conclusies

Hoewel het hier niet gaat om plegers van evidente geweldsmisdrijven⁴, gaat het wel om ernstige zaken. Veelal betreft het diefstal, bedreiging, diefstal met bedreiging en afpersing met bedreiging. Hierbij moet bedacht worden dat in een aantal van deze gevallen de tbs als gevolg van het behandelresultaat niet langer dan vier jaar hoeft te duren. Toch zullen er ook gevallen zijn waarin de tbs mogelijk eerder dan gewenst zal moeten worden beëindigd, omdat uit de uitspraak, waarbij de tbs is opgelegd, niet blijkt dat er evident sprake is van een geweldsdelict⁵.

Het is niet zo dat als gevolg van deze uitspraak van het Europees Hof alle tbs-gestelden die het betreft in één keer in vrijheid moeten worden gesteld. Allereerst geldt voor een deel van de groep, te weten 52 personen, dat de maximale duur van de tbs van vier jaar nog niet is bereikt. Daarnaast wijzen wij erop dat niet vaststaat dat in alle zaken die de Taskforce TBS heeft geïdentificeerd als zaken die aandacht behoeven daadwerkelijk door de rechter zal worden geoordeeld dat het, in het licht van de uitspraak van het EHRM, om een gemaximeerde tbs gaat. In iedere zaak zal dus individueel moeten worden beoordeeld of verlenging van de tbs mogelijk is. De eerste vraag daarbij zal steeds zijn of de gesteldheid van betrokkene en de stand van zaken in de behandeling aanleiding geven tot verlenging. Is dat niet langer het geval, dan kan de tbs worden beëindigd omdat betrokkene is uitbehandeld, zoals dat ook in andere tbs-zaken gebeurt. Geven de gesteldheid van betrokkene en de stand van zaken in de behandeling wel aanleiding tot verlenging, dan zal moeten worden beoordeeld of een verlenging, in het licht van de uitspraak van het EHRM, ook juridisch mogelijk is. Indien het OM oordeelt dat verlenging juridisch mogelijk is, zal het OM verlenging vorderen. Het is dan uiteindelijk aan de rechter om te beslissen of al dan niet kan worden verlengd.

Zoals wij hiervoor al aangaven, kan de tbs-maatregel na vier jaar wel worden verlengd als uit het vonnis evident blijkt dat het gaat om een geweldsdelict. Bij tbs-gestelden die zijn veroordeeld voor evidente geweldsdelicten verandert er dus niets.

Maatregelen bij beëindiging tbs-maatregel

In die gevallen waarin de tbs niet kan worden verlengd, maar in behandeloptiek verlenging wel wenselijk is omdat de tbs-gestelde een gevaar vormt voor zichzelf of voor zijn omgeving, kan gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden die de Wet Bijzondere opnemingen in een psychiatrisch ziekenhuis (Wet Bopz) biedt. Personen die een gevaar vormen voor zichzelf of hun omgeving kunnen op grond van deze wet worden opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis, waaronder ook instellingen voor forensische psychiatrie vallen, op basis van een rechterlijke machtiging (RM). Een dergelijke machtiging geldt voor een half jaar met (telkens) de mogelijkheid van verlenging. In alle gevallen waarin een risicotaxatie door de kliniek de noodzaak hiervan uitwijst, zal door het openbaar ministerie een rechterlijke machtiging worden aangevraagd teneinde te voorkomen dat de tbs-gestelde voortijdig terugkeert in de samenleving. Het is vanzelfsprekend uiteindelijk aan de (civiele) rechter om de machtiging al dan niet toe te kennen. Tot nu toe hebben zich zes zaken voorgedaan waarin de tbs onherroepelijk is opgeheven als gevolg van de uitspraak van het EHRM. In drie van deze zaken is een rechterlijke machtiging aangevraagd en verkregen. In twee

⁴ Moord, doodslag, verkrachting, brandstichting met gevaar voor personen of met doden als gevolg, zware mishandeling, diefstal met geweld, vervaardigen kinderporno en aanranding.

⁵ Uiteraard met uitzondering van de in voetnoot 1 genoemde gevallen.

zaken heeft de betrokkene ervoor gekozen op vrijwillige basis het verblijf in het FPC voort te zetten. In de laatste zaak was de behandeling dermate gevorderd dat nazorg op het gebied van wonen en verblijf door het FPC voldoende werd geacht.

Maatregelen ten aanzien van slachtoffers

Slachtoffers kunnen te maken krijgen met een dader die eerder dan voorzien in vrijheid wordt gesteld. Volgens het rapport van de Taskforce TBS gaat het hierbij vooral om slachtoffers van bedreiging, afpersing of diefstal. In ieder geval worden slachtoffers van spreekrechtwaardige delicten⁶, voor zover zij hebben aangegeven dat zij op de hoogte gehouden willen worden, geïnformeerd over de invrijheidstelling van een tbs-gestelde. Het OM zal de slachtoffers zo nodig informeren en hierbij rekening houden met de bijzondere omstandigheden en de korte termijn waarbinnen deze tbs-gestelden in vrijheid kunnen worden gesteld. Ook de burgemeester van de gemeente waar de tbs-gestelde naar zal terugkeren, zal op dat moment worden geïnformeerd.

Kosten rechterlijke machtiging

Om de zorgverzekeraars, die civiele maatregelen normaal gesproken financieren, de kans te geven zich voor te bereiden op deze extra toestroom, heb ik besloten dat een eventuele eerste opname op grond van de Wet Bopz, dan wel de eerste zes maanden van een vrijwillige voortzetting van het verblijf in een forensisch psychiatrisch centrum voor de tbs-gestelden die het betreft voor mijn rekening komt. Dat betekent dat zorgverzekeraars in deze gevallen tenminste een half jaar de tijd hebben, zijnde de duur van de op de RM gebaseerde Bopz-opname, zich hierop voor te bereiden. Bij een eventuele verlenging van de RM gelden weer de normale wettelijke (betalings)regimes.

Maatregelen bij de Rechtspraak

De Rechtspraak heeft al eerder maatregelen genomen om de praktijk van de toepassing van het motiveringsvereiste te verbeteren en zo nieuwe gevallen te voorkomen. De zaak is meerdere malen in het Landelijk Overleg van Voorzitters van de Strafssectoren onder de aandacht gebracht, de werkprocessen zijn aangepast en concrete bouwstenen voor het vonnis zijn opgesteld. In gevallen waarin rechters een ongemaximeerde tbs-maatregel opleggen, wordt dit dus voortaan adequaat gemotiveerd.

Met bovengenoemde maatregelen achten wij de mogelijke gevolgen van de jurisprudentie van het EHRM optimaal ondervangen.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I.W. Opstelten

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven

⁶ Het spreekrecht kan worden uitgeoefend bij een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaar of meer is gesteld en bij een aantal nader genoemde misdrijven in artikel 51e van het Wetboek van Strafvordering.

Onderzoeksrapport Taskforce TBS 2012

Den Haag, december 2012

Taskforce TBS:

dhr. mr. R.G.A. Beaujean, stafbureau LOVS

mw. mr. K. Bruil, gerechtshof Arnhem

mw. mr. C.A.M. Eijgenraam, arrondissementsparket 's-Gravenhage

dhr. mr. A.M. van Gorp, rechtbank Arnhem

mw. mr. N.C. Laatsch, stafbureau LOVS

mw. mr. A.M.M. van Leuven, rechtbank Amsterdam

dhr. F.J.M. Nouws, rechtbank Breda

mw. mr. drs. S.A.P. van der Schaaf, arrondissementsparket Amsterdam

dhr. mr. G.H.M. Smelt, rechtbank 's-Gravenhage

mw. mr. A.H.L. van de Ven, ressortsparket Arnhem

VOORWOORD

Op 31 juli 2012 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in een arrest¹ geoordeeld dat uit de artikelen 38e Sr en 359, zevende lid, Wetboek van Strafvordering (Sv) volgt dat verlenging van een TBS-maatregel na een periode van vier jaar slechts mogelijk is als de rechter in het vonnis waarbij die maatregel is opgelegd expliciet heeft overwogen dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (een 'gewelddelict'). Wordt niet aan dit vereiste voldaan, dan mag de TBS-maatregel met dwangverpleging na ommekomst van die periode van vier jaar niet opnieuw worden verlengd.

Naar aanleiding van dit arrest en de daarop volgende beslissingen van de Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem² heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie –gezien het maatschappelijke belang van deze kwestie en om de minister, die belast is met de tenuitvoerlegging van de maatregel, het Openbaar Ministerie en de klinieken in staat te stellen zich adequaat te kunnen voorbereiden op mogelijke consequenties van deze jurisprudentie voor de (verdere) tenuitvoerlegging– de Raad voor de rechtspraak verzocht om een onderzoek in te stellen en na te gaan of er vergelijkbare zaken zijn.

Door de Raad voor de rechtspraak is vervolgens in nauwe samenwerking met het Landelijk Overleg van Voorzitters van de Strafssectoren van de gerechtshoven en de rechtbanken (LOVS) een Taskforce TBS ingesteld, die als taak heeft het onderzoeken van alle dossiers waarin een TBS-maatregel is opgelegd voor zover deze maatregel nog niet is beëindigd. Het College van procureurs-generaal heeft voor dit onderzoek een aantal medewerkers van het Openbaar Ministerie ter beschikking gesteld.³

De Taskforce TBS heeft in de periode van 26 november tot en met 5 december 2012 in totaal 2396 dossiers van TBS-gestelden onderzocht aan de hand van de criteria die volgen uit het EHRM-arrest en de beslissingen van de Penitentiare Kamer te Arnhem. Het onderzoeksrapport van de Taskforce TBS ligt voor u.

De Taskforce is dhr. mr. W. Vernes, mw. E. Havinga en mw. N. Rowell en hun collega's van de Dienst Justitiële Inrichtingen bijzonder erkentelijk voor hun hulp en geboden faciliteiten. Zonder hun medewerking was het onderzoek niet mogelijk geweest. Dat geldt ook voor de geboden hulp vanuit de rechtbanken en gerechtshoven. Vanuit deze gerechten is de Taskforce voorzien van aanvullende gegevens die nodig waren om het onderzoek te kunnen voltooien.

Het onderzoek is begeleid door een commissie, bestaande uit:

- dhr. mr. Y.A.J.M. van Kuijck, gerechtshof Arnhem
- dhr. mr. G.J. de Haas, ressortsparket Arnhem/Leeuwarden
- dhr. mr. R.G.A. Beaujean, stafbureau LOVS

De Taskforce bedankt de begeleidingscommissie voor de begeleiding voorafgaand en tijdens het onderzoek. Aan de hand van een werkinstructie, vragenlijsten en een stroomschema heeft de begeleidingscommissie het onderzoek richting kunnen geven.

De Taskforce TBS

¹ EHRM 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland).

² In het bijzonder hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788 (evidentiecriterium), hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 (TBS met voorwaarden) en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685 (vervolgving aangevangen vóór 15 januari 1994).

³ Deelname van het Openbaar Ministerie aan de Taskforce impliceert uiteraard niet dat de officier van justitie in zijn vorderingsbeleid in TBS-zaken gebonden is aan de onderzoeksresultaten van de Taskforce. De (verlengings)rechter is dat evenmin bij de beoordeling van een vordering tot verlenging van de TBS.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
1. Inleidende opmerkingen	4
1.1 De relevante wettelijke voorschriften	4
1.2 De relevante jurisprudentie	5
1.3 De bevindingen van de Taskforce	6
2. Zaken die nadere aandacht vragen	8
3. Samenvatting	11
BIJLAGEN	12
I. Toepasselijke wettelijke voorschriften	
II. Instructie TBS-onderzoek	
III. Stroomschema TBS-onderzoek	
IV. Vragenlijst Taskforce TBS	
V. Lijsten A-1, A-2, B, C en D	

1. Inleidende opmerkingen

De onderzoeksopdracht van de Taskforce TBS is om, aan de hand van de criteria die volgen uit recente jurisprudentie⁴, te signaleren voor welke lopende TBS-zaken⁵ deze jurisprudentie mogelijk consequenties heeft voor wat betreft de (verdere) tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel.

Leden van de Taskforce hebben op tijdstippen in de periode van 26 november tot en met 5 december 2012 in het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen te 's-Gravenhage in totaal 2396 dossiers⁶ van TBS-gestelden onderzocht in het geautomatiseerde systeem Centraal Digitaal Depot (CDD+). In de digitale dossiers van CDD+ zijn onder meer opgenomen: het vonnis of arrest waarbij de TBS-maatregel (met dwangverpleging of met voorwaarden) is opgelegd, alle beslissingen die verband houden met de verlenging, omzetting en voorwaardelijke beëindiging van de TBS-maatregel alsmede de rapportages pro justitia die daaraan telkens vooraf zijn gegaan.

Het onderzoek vond plaats aan de hand van een instructie van de begeleidingscommissie (zie **bijlage II**), een stroomschema (zie **bijlage III**), een vragenlijst (zie **bijlage IV**) en een overzicht van dossiers van TBS-gestelden. De Taskforce heeft de zaken onderzocht door een controle van de in CDD+ opgenomen vonnissen en arresten. In die gevallen waarin relevante gegevens in het digitale dossier ontbraken, heeft de Taskforce uit andere –wel beschikbare– gegevens kunnen putten. In een aantal gevallen is aan de gerechten gevraagd om de Taskforce te voorzien van ontbrekende gegevens.

1.1 De relevante wettelijke voorschriften

De (totale) duur van een TBS-maatregel met dwangverpleging mag een periode van vier jaar niet te boven gaan, tenzij die maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr). In het laatste geval is de totale duur van de TBS niet in tijd beperkt en kan de termijn van de TBS telkens worden verlengd, wanneer de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen die verlenging eist (art. 38e lid 3 Sr). Art. 359, zevende lid, Sv schrijft voor dat als de TBS-maatregel met dwangverpleging is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, het vonnis (of arrest) dit onder opgave van redenen dient aan te geven.

⁴ De uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens van 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland) en de beslissingen van de Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem. In het bijzonder hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788, hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685.

⁵ Vonnissen of arresten waarbij onherroepelijk een TBS-maatregel is opgelegd, voor zover die maatregel nog niet is beëindigd.

⁶ Het overzicht van TBS-gestelden dat door de Taskforce als uitgangspunt bij het onderzoek is gebruikt, geeft de op 26 november 2012 lopende TBS-maatregelen (met dwangverpleging en met voorwaarden) weer. Tussen 26 november 2012 en 7 december 2012 (einddatum onderzoek) verkeerden mogelijk nog TBS-opleggingen in de administratieve afhandelingsfase bij de parketten. Deze zaken waren om die reden toen nog niet bekend in CDD+. Na het onherroepelijk worden van een combinatievonnis duurt het gemiddeld één tot twee maanden voor het dossier door DJI wordt ontvangen en verwerkt. Gedurende het onderzoek zijn mogelijk enkele maatregelen beëindigd. Die beëindiging is niet in dit rapport verwerkt. Tijdens het onderzoek bleek bovendien dat de TBS-maatregel in een aantal van de in het onderzoeksbestand opgenomen dossiers al vóór aanvang van het onderzoek was beëindigd. Deze dossiers zijn door de Taskforce wel bekeken, maar –gegeven de onderzoeksopdracht– niet in het rapport verwerkt.

1.2 De relevante jurisprudentie

De Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem heeft in zijn beslissing van 30 mei 2011⁷ overwogen dat de vraag of de TBS-maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen in de eerste plaats dient te worden beoordeeld door de rechter die de maatregel oplegt. Deze dient zich daar ingevolge artikel 359, zevende lid, Sv in de uitspraak expliciet en onder opgave van redenen over uit te laten. Volgens die beslissing van het hof komt echter ook aan de verlengingsrechter (in hoger beroep) de bevoegdheid toe zich (opnieuw en al dan niet in afwijking van de rechter die de maatregel heeft opgelegd) over deze vraag uit te laten en daarmee te bepalen of er sprake is van een al dan niet gemaximeerde terbeschikkingstelling. Er is hier sprake van een zogenaamde 'volle toets'.

Met zijn beslissingen van 30 mei 2011 en 16 mei 2012⁸ heeft het hof verder een meer beperkte uitleg gegeven aan het begrip "*misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen*" ("*een geweldsdelict*"), in het bijzonder in het geval van het misdrijf "bedreiging" dan wel van delicten waarbij de bedreiging slechts een delictsbestanddeel is. In zijn algemeenheid is voor het kwalificeren als geweldsdelict van het misdrijf als bedoeld in art. 285 Sr ("bedreiging") vereist dat een dreigende uiting voorafgegaan, vergezeld, of gevolgd is door niet-verbaal handelen dat naar zijn aard agressief is jegens de bedreigde. Te denken valt bijvoorbeeld aan het tonen van een wapen of het met een auto inrijden op een persoon. Is niet aan dit criterium voldaan, dan is de totale duur van de maatregel tot terbeschikkingstelling in beginsel gemaximeerd op vier jaren (art. 38e lid 1 Sr). Anders dan in het geval van uitsluitend een verbale bedreiging, opleverend het misdrijf van artikel 285 Sr, dient bij delicten, waarbij de bedreiging slechts een delictsbestanddeel is, rekening te worden gehouden met de context van het delict, waarbinnen de bedreiging zich heeft afgespeeld. In die context kunnen ook andersoortige gedragingen dan de hiervoor genoemde, welke gedragingen eveneens geschikt kunnen zijn om een objectief bedreigende situatie te creëren en waardoor het gronddelict bevorderd wordt, medebepalend zijn voor de kwalificatie van het indexdelict als een misdrijf, bedoeld in artikel 38e lid 1 Sr.

Op 31 juli 2012 oordeelde het EHRM dat uit de artikelen 38e Sr en 359, zevende lid, Sv volgt dat verlenging van een TBS-maatregel met dwangverpleging na een periode van vier jaar slechts mogelijk is als de rechter in het vonnis of arrest waarbij die maatregel onherroepelijk is opgelegd expliciet heeft overwogen dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (een 'geweldsdelict').⁹ Wordt niet aan dit vereiste voldaan, dan mag de TBS-maatregel met dwangverpleging na ommekomst van die periode van vier jaar niet opnieuw worden verlengd.

Naar aanleiding van dit arrest heeft de Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem op 1 oktober 2012 een richtinggevende beslissing¹⁰ gewezen waarin het hof is teruggekomen op zijn eerdere opvatting over de bevoegdheid van de verlengingsrechter (in hoger beroep).¹¹ In zijn beslissing van 1 oktober 2012 overweegt het hof dat in die gevallen waarin de in art. 359, zevende lid, Sv voorgeschreven motivering ontbreekt, de TBS niet van onbepaalde duur kan zijn en derhalve gemaximeerd is. Het is volgens de Penitentiare Kamer niet langer aan de verlengingsrechter (in hoger beroep) om in een dergelijk geval door interpretatie van de uitspraak van de opleggingsrechter (lees: door een 'volle toets') alsnog vast te stellen of de TBS al dan niet is opgelegd ter zake van een

⁷ Hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616.

⁸ Hof Arnhem 16 mei 2012, LJN BW6050.

⁹ EHRM 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland).

¹⁰ Hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788.

¹¹ Lees: de opvatting in hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616.

'gewelddelict' als hiervoor beschreven.¹² Van een dergelijke interpretatie is echter volgens het hof geen sprake indien blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een 'gewelddelict' (het 'evidentiecriterium'). In die gevallen is de TBS-maatregel niet zonder meer gemaximeerd.

In zijn beslissing van 1 oktober 2012 op het beroep tegen een TBS-verlenging concludeert het hof dat de bewezenverklaring (i.c. een verbale bedreiging waarbij met een mes stekende bewegingen in de richting van een persoon zijn gemaakt), kwalificatie en/of strafmotivering niet zonder meer uitsluitel geven over de vraag of er sprake is van een 'gewelddelict', zodat de TBS naar het oordeel van het hof in dit geval is gemaximeerd.¹³

Het motiveringsvoorschrift van artikel 359, zevende lid, Sv is ingevoerd per 15 januari 1994.¹⁴ Voordien behoefde de strafrechter zich bij het opleggen van een TBS-maatregel met dwangverpleging niet uit te laten over de vraag of er sprake was van een gewelddelict. In zijn richtinggevende beslissing van 8 november 2012 zet de Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem uiteen welke gevolgen dit heeft voor de verlenging van de TBS.¹⁵ Met inachtneming van het overgangsrecht¹⁶ zal de verlengingsrechter in de gevallen waarin de vervolging eerder dan 15 januari 1994 is aangevangen en TBS met dwangverpleging is opgelegd, alsnog zelfstandig moeten beoordelen of de TBS-maatregel is opgelegd voor een gewelddelict en de dwangverpleging al dan niet is gemaximeerd. Er is in die gevallen sprake van een 'volle toets'.¹⁷

In zijn beslissing van 5 november 2012 overweegt de Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem dat het uit het oogpunt van de rechtszekerheid de voorkeur verdient dat reeds de rechter die een TBS *met voorwaarden* oplegt zich, ook al is art. 359, zevende lid, Sv niet van toepassing, uitlaat over de vraag of de maatregel wordt opgelegd voor een geweldsmisdrijf.¹⁸

Indien na oplegging van een TBS met voorwaarden op de voet van art. 38c Sr alsnog de verpleging van overheidswege wordt bevolen, zal indien de opleggingsrechter zich daarover niet al heeft uitgelaten, de omzettingsrechter dan wel de verlengingsrechter zich alsnog moeten uitlaten over de vraag of sprake is van een gewelddelict. Ook hier is sprake van een 'volle toets'.

1.3 De bevindingen van de Taskforce

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat, in de zaken waarvan de Taskforce signaleert dat de recente jurisprudentie daarvoor mogelijk consequenties heeft voor wat betreft de (verdere) tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel, zij voor deze zaken enkel nadere aandacht vraagt en geen uitspraken doet over eerdere rechterlijke beslissingen noch vooruitloopt op toekomstige beslissingen, die anders kunnen uitvallen door interpretatieverschillen. Voor de rechtspraak gaat het daarbij om de zaken die bij de beoordeling van een eventuele toekomstige vordering tot verlenging nadere bestudering vergen.

¹² In enkele gevallen heeft de verlengingsrechter op grond van de beslissingen van het hof Arnhem van 30 mei 2011 en 16 mei 2012 alsnog vastgesteld dat er sprake was van een 'geweldsmisdrijf'. Waar dit het geval was, heeft de Taskforce geen acht geslagen op dit oordeel, maar de zaak in de lijn van de uitspraak van het EHRM van 31 juli 2012 beoordeeld op grond van het vonnis of arrest waarbij de TBS onherroepelijk aan de veroordeelde is opgelegd.

¹³ Na 1 oktober 2012 volgden nog twee richtinggevende beslissingen met betrekking tot art. 359, zevende lid, Sv van de Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem. Zie hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 (TBS met voorwaarden) en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685 (vervolgving aangevangen vóór 15 januari 1994).

¹⁴ Stb. 1994, 14.

¹⁵ Hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685.

¹⁶ Artikel VIII van de Wet van 15 december 1993, Stb. 1994, 13.

¹⁷ Vgl. de hiervoor beschreven beslissingen hof Arnhem 30 mei 2011, LJN BQ6616 en hof Arnhem 16 mei 2012, LJN BW6050.

¹⁸ Hof Arnhem, 5 november 2012, LJN BY2256.

De Taskforce heeft **59 zaken**¹⁹ gesignaleerd die in het licht van de huidige jurisprudentie nadere aandacht vragen, waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn langer is dan vier jaar en **52 zaken**²⁰ die in dit verband nadere aandacht vragen waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn korter dan of gelijk is aan vier jaar.

Hierna worden in hoofdstuk 2 de resultaten van het onderzoek uiteengezet. In hoofdstuk 3 wordt een samenvatting van de onderzoeksresultaten gegeven.

Vanuit het oogpunt van privacy zijn de namen en overige persoonsgegevens van TBS-gestelden in de tabellen van dit rapport weggelaten. De gegevensbestanden van het onderzoek zijn ondergebracht bij het stafbureau LOVS (Raad voor de rechtspraak, Den Haag).

¹⁹ De lijsten A-2 en D in bijlage V.

²⁰ De lijsten A-1 en C in bijlage V.

2. Zaken die nadere aandacht vragen

In het onderzoek zijn de volgende vragen door de Taskforce beantwoord (zie **bijlage IV**):

- Is in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 359 lid 7 Sv jo art. 38e lid 1 Sr)?²¹
- Zo nee, kan blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict', hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788)?²²
- Zo nee, is een 'volle toets' mogelijk omdat:
 - a. er sprake is van oplegging van een TBS met voorwaarden (hof Arnhem, 5 november 2012, LJN BY2256) of
 - b. de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, dateert van vóór 15 januari 1994 (hof Arnhem, 8 november 2012, LJN BY2685)?²³
- Zo ja, betreft het een misdrijf/misdrijven dat/die gericht is/zijn tegen of gevaar veroorzaakt/veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr, vgl. hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616 en 15 mei 2012, LJN BW6050)?
- Zo nee, is de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging van de TBS-maatregel na afloop van de huidige termijn korter dan of gelijk aan vier jaar?

Aan de hand van deze vragen zijn door de Taskforce de volgende overzichten samengesteld:²⁴

- **Lijst A:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidenciecriterium'. Een 'volle toets' is niet mogelijk (**niet gemotiveerd, niet evident een 'geweldsdelict', geen 'volle toets'**).

²¹ Teneinde interpretatie zoveel mogelijk te vermijden, heeft de Taskforce bij de beantwoording van de eerste vraag onderzocht of de letterlijke bewoordingen van de wet (art. 38e lid 1 Sr in samenhang met art. 359 lid 7 Sv) in de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel zijn opgenomen. De Taskforce heeft met die bewoordingen gelijkgesteld de zinsneden "inbreuk op de lichamelijke integriteit", "krenking van de lichamelijke integriteit", "bedreiging van de fysieke integriteit" en "inbreuk op de onaantastbaarheid van personen". Indien deze bewoordingen niet expliciet in het vonnis of arrest zijn opgenomen, is de eerste vraag met "nee" beantwoord, zelfs al is de TBS opgelegd voor een levensdelict. De Taskforce heeft daarmee een beperkte uitleg gegeven aan het motiveringsvoorschrift van art. 359, zevende lid, Sv. Dat de vraag door de Taskforce met 'nee' beantwoord is, betekent niet zonder meer dat ook de verlengingsrechter die vraag aldus zal beantwoorden. Het is immers denkbaar dat ook met andere bewoordingen is voldaan aan art. 359 lid 7 Sv.

²² De Taskforce heeft het evidenciecriterium als volgt gehanteerd: op basis van de beslissing van het hof Arnhem van 30 mei 2011, LJN BQ6616 is het afhankelijk van de omstandigheden van het concrete geval of bedreiging een geweldsdelict oplevert. De beoordeling van die omstandigheden is in het algemeen een kwestie van interpretatie. Dat ligt anders in die gevallen dat niet (slechts) sprake is van een bedreiging maar van een delictshandeling die een daadwerkelijke aantasting van het lichaam van het slachtoffer tot gevolg heeft. In die gevallen is volgens de Taskforce evident sprake van een geweldsdelict.

²³ Omdat de datum van aanvang van de vervolging op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens niet eenvoudig door de Taskforce is vast te stellen, is er voor gekozen om in het kader van dit onderzoek deze datum buiten beschouwing te laten en de 'volle toets' slechts toe te passen op de gevallen waarin de TBS-maatregel onherroepelijk is opgelegd vóór 15 januari 1994 en niet is voldaan aan het 'evidenciecriterium'.

²⁴ Zie bijlage V. Met betrekking tot de overzichten maakt de Taskforce uitdrukkelijk het voorbehoud dat de verlengingsrechter (in hoger) beroep mogelijk anders tegen deze zaken zal aankijken.

- **Lijst B:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is op grond van de jurisprudentie wel mogelijk en levert op dat sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (**niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', wèl 'volle toets', wèl 'gewelddelict'**).
- **Lijst C:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is echter na afloop van de huidige termijn niet langer dan vier jaar (**niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', wèl 'volle toets', géén 'gewelddelict', dwangverpleging ≤ 4 jaar**).
- **Lijst D:** in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is na afloop van de huidige termijn langer dan vier jaar (**niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', wèl 'volle toets', géén 'gewelddelict', dwangverpleging > 4 jaar**).

In de overzichten is géén nader onderscheid gemaakt tussen zaken waarin expliciet is gemotiveerd dat de TBS-maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen en zaken waarin niet aan dit motiveringsvoorschrift is voldaan, maar waarin wel lijkt te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'.

De Taskforce heeft in **lijst A** een nader onderscheid gemaakt in zaken waarin de totale duur van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn **korter dan of gelijk aan vier jaar** is (**lijst A-1**) en de zaken waarin die duur **langer dan vier jaar** is (**lijst A-2**).

De in totaal **59 gevallen** die genoemd worden op de **lijsten A-2 en D** vragen volgens de Taskforce in het licht van de huidige jurisprudentie nadere aandacht. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is in deze gevallen na afloop van de huidige termijn langer dan vier jaar. Door de Taskforce is ter zake van deze gevallen verslag gedaan van de datum van de laatst bekende onherroepelijke beslissing²⁵ en de instantie die deze beslissing heeft genomen. Deze zaken worden in **bijlage V** weergegeven.

De in totaal **52 gevallen** die genoemd worden op de **lijsten A-1 en C** vragen volgens de Taskforce in het licht van de huidige jurisprudentie eveneens nadere aandacht. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is in deze gevallen na afloop van de huidige termijn echter korter dan of gelijk aan vier jaar. Ook deze zaken worden in **bijlage V** weergegeven.

²⁵ Voor zover van die beslissing bleek uit CDD+.

Nota bene: zaken waarvan uit de beschikbare onderzoeksgegevens²⁶ is gebleken dat de TBS-maatregel op 29 november 2012 inmiddels onherroepelijk is beëindigd, zijn niet in het onderzoek betrokken en worden derhalve niet in de tabellen weergegeven.

²⁶ Die niet 100% actueel zijn. Zie voetnoot 6.

3. Samenvatting

De Taskforce TBS heeft in de periode van 26 november tot en met 5 december 2012 in het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen te 's-Gravenhage in totaal 2396 dossiers van TBS-gestelden onderzocht op de vraag of recente jurisprudentie²⁷ voor deze zaken mogelijk consequenties heeft voor wat betreft de (verdere) tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel.

In totaal zijn door de Taskforce **59 zaken**²⁸ gesignaleerd die in het licht van deze jurisprudentie nadere aandacht vragen, waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn langer is dan vier jaar en **52 zaken**²⁹ die in dit verband nadere aandacht vragen waarvan de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn korter dan of gelijk is aan vier jaar.

²⁷ De uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens van 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland) en de beslissingen van de Penitentiaire Kamer van het gerechtshof Arnhem. In het bijzonder hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788, hof Arnhem 5 november 2012, LJN BY2256 en hof Arnhem 8 november 2012, LJN BY2685.

²⁸ De lijsten A-2 en D in bijlage V.

²⁹ De lijsten A-1 en C in bijlage V.

Overzicht bijlagen

Bijlage I	Toepasselijke wettelijke voorschriften
Bijlage II	Instructie TBS-onderzoek
Bijlage III	Stroomschema TBS-onderzoek
Bijlage IV	Vragenlijst Taskforce TBS
Bijlage V	Lijsten A-1, A-2, B, C en D

Bijlage I

Toepasselijke wettelijke voorschriften

Toepasselijke wettelijke voorschriften

Artikel 37a Wetboek van Strafrecht

1. De verdachte bij wie tijdens het begaan van het feit gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens bestond, kan op last van de rechter ter beschikking worden gesteld indien:
1° het door hem begane feit een misdrijf is waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld dan wel behoort tot een der misdrijven omschreven in de artikelen 132, 285, eerste lid, 285b, en 395 van het Wetboek van Strafrecht, 175, tweede lid, onderdeel b, of derde lid in verbinding met het eerste lid, onderdeel b, van de Wegenverkeerswet 1994, en 11, tweede lid, van de Opiumwet, en
2° de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel eist.
2. Bij toepassing van het vorige lid kan de rechter afzien van het opleggen van straf, ook indien hij bevindt dat het feit wel aan de verdachte kan worden toegerekend.
3. Het tweede en derde lid van artikel 37 zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Bij het geven van een last als bedoeld in het eerste lid neemt de rechter de inhoud van de overige adviezen en rapporten die over de persoonlijkheid van de verdachte zijn uitgebracht, alsmede de ernst van het begane feit of de veelvuldigheid van voorafgegane veroordelingen wegens misdrijf in aanmerking.

Artikel 37b Wetboek van Strafrecht

1. De rechter kan bevelen dat de ter beschikking gestelde van overheidswege wordt verpleegd, indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen de verpleging eist.
2. Indien de rechter naast de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege een gevangenisstraf heeft opgelegd kan de rechter in zijn uitspraak een advies opnemen omtrent het tijdstip waarop de terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege dient aan te vangen.

Artikel 38 Wetboek van Strafrecht

1. Indien de rechter niet een bevel als bedoeld in artikel 37b geeft, stelt hij ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen voorwaarden betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde. Als algemene voorwaarde geldt dat de ter beschikking gestelde ten behoeve van het vaststellen van zijn identiteit medewerking verleent aan het nemen van een of meer vingerafdrukken of een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage aanbiedt.
2. De rechter geeft tevens een in de uitspraak aangewezen instelling, die aan bepaalde bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen eisen voldoet, opdracht de ter beschikking gestelde bij de naleving van de voorwaarden hulp en steun te verlenen. Bij het verlenen van hulp en steun bij de naleving van de voorwaarden wordt de identiteit van de ter beschikking gestelde vastgesteld op de wijze, bedoeld in artikel 27a, eerste lid, eerste volzin, en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.
3. Indien bij de uitspraak tevens een vrijheidsstraf wordt opgelegd voor een langere periode dan drie jaar legt de rechter in de uitspraak de aard van de zorgverlening vast, die als voorwaarde is vastgesteld.
4. In het geval als bedoeld in het derde lid, stelt de rechter voorafgaand aan het ontslag uit detentie zo nodig opnieuw de voorwaarden vast betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde. Het openbaar ministerie kan hiertoe, uiterlijk zes maanden voorafgaand aan het ontslag uit detentie, een met redenen omklede vordering indienen.
14
5. Indien bij de uitspraak tevens een vrijheidsstraf wordt opgelegd, kan deze in het in het eerste lid van dit artikel bedoelde geval ten hoogste op vijf jaar worden bepaald.

6. De rechter kan op vordering van de officier van justitie of ambtshalve bevelen dat de terbeschikkingstelling met voorwaarden dadelijk uitvoerbaar is.
7. Een bevel als bedoeld in het zesde lid gaat in op het ogenblik waarop de verdachte ter tenuitvoerlegging van dit bevel wordt aangehouden, dan wel op het tijdstip waarop de tenuitvoerlegging van een ander bevel tot vrijheidsbeneming, in dezelfde zaak gegeven, eindigt.
8. Een voorwaarde als bedoeld in het eerste en vierde lid kan de rechter slechts stellen, indien de ter beschikking gestelde zich bereid heeft verklaard tot naleving van de voorwaarde.
9. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de procedure van terbeschikkingstelling met voorwaarden.

Artikel 38e Wetboek van Strafrecht

1. De totale duur van de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege gaat een periode van vier jaar niet te boven, tenzij de terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen.
2. Behoudens de gevallen waarin een bevel als bedoeld in artikel 37b of artikel 38c is gegeven, gaat de totale duur van de maatregel van terbeschikkingstelling een periode van negen jaar niet te boven.
3. Indien de totale duur van de terbeschikkingstelling niet in tijd is beperkt, kan de termijn van de terbeschikkingstelling telkens worden verlengd, wanneer de veiligheid van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen die verlenging eist.

Artikel 38f Wetboek van Strafrecht

1. De termijn van de terbeschikkingstelling loopt niet:
 - a. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde die van overheidswege wordt verpleegd uit anderen hoofde rechtens zijn vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat hij uit zodanige vrijheidsontneming ongeoorloofd afwezig is;
 - b. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde met voorwaarden, bedoeld in artikel 38, eerste lid, rechtens zijn vrijheid is ontnomen en gedurende de tijd dat hij uit zodanige vrijheidsontneming ongeoorloofd afwezig is;
 - c. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde die van overheidswege wordt verpleegd, langer dan een week achtereen ongeoorloofd afwezig is uit de inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden;
 - d. gedurende de tijd dat de ter beschikking gestelde met voorwaarde langer dan een week achtereen ongeoorloofd afwezig is uit de inrichting waarin hij krachtens de voorwaarde is opgenomen.
2. In afwijking van het eerste lid, onder a, loopt de termijn van de terbeschikkingstelling wel indien de ter beschikking gestelde:
 - a. krachtens een last als bedoeld in artikel 13 of ingevolge het bepaalde bij of krachtens de Penitentiaire beginselenwet in een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelden of in een ander psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen, tenzij hij langer dan een week ongeoorloofd afwezig is uit die inrichting of dat ziekenhuis;
 - b. nadat de termijn van de terbeschikkingstelling een aanvang heeft genomen, in een psychiatrisch ziekenhuis is opgenomen, tenzij hij langer dan een week ongeoorloofd afwezig is uit dat ziekenhuis.

Artikel 38g Wetboek van Strafrecht

1. De verpleging van overheidswege kan bij de beslissing tot verlenging van de terbeschikkingstelling voor de tijd van een jaar, dan wel voor de tijd van twee jaren, door de rechter ambtshalve, op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de ter beschikking gestelde of zijn raadsman voorwaardelijk worden beëindigd.
2. Indien de rechter de verpleging van overheidswege op grond van het eerste lid beëindigt, stelt hij ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen en goederen voorwaarden betreffende het gedrag van de ter beschikking gestelde. De artikelen 38, eerste lid, laatste volzin, tweede en vierde lid, en 38a zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de procedure van de voorwaardelijke beëindiging van het bevel tot verpleging.

Artikel 38j Wetboek van Strafrecht

1. In geval van voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege kan de terbeschikkingstelling telkens met een jaar, dan wel met twee jaren, worden verlengd.
2. De totale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging bedraagt ten hoogste negen jaren.
3. Indien de in het tweede lid bedoelde termijn is verstreken, zonder dat een last tot hervatting van de verpleging van overheidswege als bedoeld in artikel 38k is gegeven, eindigt de terbeschikkingstelling van rechtswege.

Artikel 359 Wetboek van Strafvordering

1. Het vonnis bevat het ten laste gelegde alsmede de vordering van de officier van justitie.
2. De beslissingen vermeld in de artikelen 349, eerste lid, en 358, tweede en derde lid, zijn met redenen omkleed. Het vonnis geeft, indien de beslissing afwijkt van door de verdachte dan wel door de officier van justitie uitdrukkelijk onderbouwde standpunten, in het bijzonder de redenen op die daartoe hebben geleid.
3. De beslissing dat het feit door de verdachte is begaan, moet steunen op de inhoud van in het vonnis opgenomen bewijsmiddelen, houdende daartoe redengevende feiten en omstandigheden. Voor zover de verdachte het bewezen verklaarde heeft bekend, kan een opgave van bewijsmiddelen volstaan, tenzij hij nadien anders heeft verklaard dan wel hij of zijn raadsman vrijspraak heeft bepleit.
4. Bij toepassing van artikel 9a of artikel 44a van het Wetboek van Strafrecht geeft het vonnis in het bijzonder redenen op die tot de beslissing hebben geleid.
5. Het vonnis geeft in het bijzonder de redenen op, die de straf hebben bepaald of tot de maatregel hebben geleid.
6. Bij de oplegging van een straf of maatregel die vrijheidsbeneming medebrengt, geeft het vonnis in het bijzonder de redenen op die tot de keuze van deze strafsoort, dan wel tot deze soort maatregel hebben geleid. Het vonnis geeft voorts zoveel mogelijk de omstandigheden aan, waarop bij de vaststelling van de duur van de straf is gelet.
7. Als de maatregel van terbeschikkingstelling met verpleging is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, geeft het vonnis dit onder opgave van redenen aan.
8. Alles op straffe van nietigheid.

Bijlage II

Instructie Taskforce TBS

INSTRUCTIE TBS-DOSSIERONDERZOEK

Op 31 juli 2012 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in een arrest¹ overwogen dat uit de artikelen 38e Sr en 359, zevende lid, Sv volgt dat verlenging van een TBS-maatregel na een periode van vier jaar slechts mogelijk is als de rechter in het vonnis waarbij die maatregel is opgelegd expliciet heeft overwogen dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat is gericht tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (een 'gewelddelict'). Wordt niet aan dit vereiste voldaan, dan mag de maatregel na ommekomst van die periode van vier jaar niet opnieuw worden verlengd.

Naar aanleiding van dit arrest heeft de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem op 1 oktober 2012 een richtinggevende uitspraak² gewezen waarin wordt overwogen dat in die gevallen waarin de in art. 359, zevende lid, Sv voorgeschreven motivering ontbreekt, de terbeschikkingstelling niet van onbepaalde duur kan zijn en derhalve is gemaximeerd. Het is niet aan de verlengingsrechter (in hoger beroep) om in een dergelijk geval door interpretatie van de uitspraak van de opleggingsrechter alsnog vast te stellen of de terbeschikkingstelling al dan niet is opgelegd ter zake van een 'gewelddelict' als hiervoor beschreven. Van een dergelijke interpretatie is echter volgens het hof geen sprake indien blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang gezien, door een ieder zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een 'gewelddelict'. In die gevallen is de TBS-maatregel niet zonder meer gemaximeerd.

In zijn beslissing van 1 oktober 2012 op het beroep tegen een verlenging van de TBS concludeert het hof dat de bewezenverklaring (i.c. een verbale bedreiging waarbij met een mes stekende bewegingen in de richting van een persoon zijn gemaakt), kwalificatie en/of strafmotivering niet zonder meer uitsluitel geven over de vraag of er sprake is van een 'gewelddelict', zodat de terbeschikkingstelling naar het oordeel van het hof in dit geval is gemaximeerd.

Naar aanleiding van deze beslissingen van het EHRM en het gerechtshof Arnhem heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie –gezien het maatschappelijke belang van deze kwestie en om de minister, die belast is met de tenuitvoerlegging van de maatregel, het openbaar ministerie en de klinieken in staat te stellen zich adequaat te kunnen voorbereiden op eventuele consequenties voor de (verdere) tenuitvoerlegging - de Raad voor de rechtspraak verzocht om een onderzoek in te stellen en na te gaan of er vergelijkbare zaken zijn.

Door de Raad voor de rechtspraak is vervolgens een Taskforce ingesteld, die als taak heeft het onderzoeken van alle dossiers waarin een TBS-maatregel is opgelegd voor zover deze maatregel nog niet is beëindigd. Deze dossiers zullen worden bekeken aan de hand van de criteria die volgen uit het EHRM-arrest en de beslissing van de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem.

Van belang is dat in het onderzoek **alle** dossiers worden gelicht, waarin al dan niet in combinatie met een gevangenisstraf, een tbs-maatregel is opgelegd en ongeacht of deze maatregel op dit

¹ EHRM 31 juli 2012, nr. 21203/10 (Van der Velden tegen Nederland).

² Hof Arnhem, 1 oktober 2012, TBS P12/0186, LJN BX8788.

moment wordt ten uitvoer gelegd. Die zaken, waarin inmiddels de tenuitvoerlegging van de maatregel is beëindigd, kunnen buiten het onderzoek worden gelaten.

DJI/Directie Forensische Zorg (DiForZo) beschikt over al deze dossiers. Met DJI/Directie Forensische Zorg dienen afspraken te worden gemaakt over de wijze waarop en wanneer deze schaduw dossiers fysiek/elektronisch kunnen worden geraadpleegd.

Gecontroleerd moet worden aan de hand van de uitspraak waarbij de TBS-maatregel onherroepelijk is opgelegd. Dat kan dus ook een arrest van het hof zijn.

IN GEVAL DE VERVOLGING IS AANGEVANGEN VÓÓR 15-01-1994

Het motiveringsvoorschrift van artikel 359 lid 7 Sv is ingevoerd per 15 januari 1994 (Stb. 1994, 14). Voordien behoefde de strafrechter zich bij het opleggen van een TBS-maatregel niet uit te laten over de vraag of er sprake was van een geweldsdelict. In zijn richtinggevende beslissing van 8 november 2012, LJN BY2685, zet de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem uiteen welke gevolgen dit heeft voor de verlenging van de TBS.

Met inachtneming van het overgangsrecht (artikel VIII van de Wet van 15 december 1993, Stb. 1994, 13) zal de verlengingsrechter in de gevallen waarin de vervolging eerder dan 15 januari 1994 is aangevangen en TBS met dwangverpleging is opgelegd, alsnog zelfstandig moeten beoordelen of de TBS-maatregel is opgelegd voor een geweldsdelict en de dwangverpleging al dan niet is gemaximeerd. Er is in dat geval sprake van een 'volle toets' (vgl. Hof Arnhem 30 mei 2011, LJN BQ6616 en Hof Arnhem 16 mei 2012, LJN BW6050).

Omdat de datum van aanvang van de vervolging op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens niet eenvoudig zal zijn vast te stellen, is er voor gekozen om in het kader van dit onderzoek deze datum buiten beschouwing te laten en de "volle toets" slechts toe te passen op de gevallen waarin de TBS-maatregel dateert van vóór 15 januari 1994 en niet is voldaan aan het 'evidentiecriterium'.

IN GEVAL VAN EEN TBS-MAATREGEL MET VOORWAARDEN

In zijn beslissing van 5 november 2012, LJN BY2256, overweegt de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem dat het uit het oogpunt van de rechtszekerheid de voorkeur verdient dat reeds de rechter die een TBS met voorwaarden oplegt zich, ook al is art. 359 lid 7 Sv niet van toepassing, uitlaat over de vraag of de maatregel wordt opgelegd voor een geweldsmisdrijf.

Indien na oplegging van een TBS met voorwaarden op de voet van art. 38c Sr alsnog de verpleging van overheidswege wordt bevolen, zal indien de opleggingsrechter zich daarover niet al heeft uitgelaten, de omzettingsrechter dan wel de verlengingsrechter zich alsnog moeten uitlaten over de vraag of sprake is van een geweldsdelict. Ook hier is sprake van een 'volle toets'.

In die gevallen waarin niet is voldaan aan het motiveringsvoorschrift van art. 359 lid 7 Sv en evenmin aan het 'evidentiecriterium' zal op basis van een "volle toets" gecontroleerd moeten worden of sprake is van een al dan niet gemaximeerde TBS, indien alsnog de verpleging van overheidswege wordt bevolen.

DE CONTROLE BETREFT DE VOLGENDE PUNTEN:

- Is in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 359 lid 7 Sv jo art. 38e lid 1 Sr)?
- Zo nee, kan blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict'), Hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788? Bij twijfel: NEE.
- Zo nee, is een 'volle toets' mogelijk omdat:
 - a. er sprake is van oplegging van een tbs met voorwaarden (5 november 2012, LJN BY2256) of
 - b. de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd dateert van vóór 15 januari 1994 (Hof Arnhem, 8 november 2012, LJN BY2685)?
- Zo ja, betreft het een misdrijf/misdrijven dat/die gericht is/zijn tegen of gevaar veroorzaakt/ veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr, vgl. Hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616 en 15 mei 2012, LJN BW6050)?
- Zo nee, is de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging van de TBS-maatregel na afloop van de huidige termijn korter dan vier jaar?

AAN DE HAND VAN BOVENSTAANDE VRAGEN KAN BEOORDEELD WORDEN OF DE TBS-MAATREGEL AL DAN NIET IN STRIJD MET DE WET IS VERLENGD.

Bij de beoordeling van de vraag of uit de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, zonder meer als evident kan worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict') dient men vooral alert te zijn bij:

- **Brandstichting (art. 157 Sr)**
- **Kinderpornografie (art. 240b Sr)**
- **Mondelinge of schriftelijke bedreiging (art. 285 Sr)**
- **Gekwalificeerde diefstal (art. 312 Sr)**
- **Afpersing (art. 317 Sr)**

Per geval zal –zonder de uitspraak te interpreteren– aan de hand van de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel moeten worden vastgesteld of evident sprake is van een 'geweldsmisdrijf'.

Brandstichting met alleen gevaar voor goederen maakt dat de tbs-maatregel gemaximeerd is. Hetzelfde geldt voor een bedreiging, waarbij de bedreiging slechts mondeling of schriftelijk is geweest. De delicten van 312 en 317 Sr met enkel bedreiging zijn eveneens gemaximeerd indien de bedreiging alleen maar verbaal is geweest.

Misdrijven waarbij evident sprake zal zijn van 'een geweldsdelict' zijn:

- **Brandstichting met gevaar voor personen (art. 157 onder 2 Sr)**
- **Brandstichting met de dood tot gevolg (art. 157 onder 3 Sr)**
- **Mishandeling met zwaar lichamelijk letsel (art. 300 lid 2 Sr)**
- **Zware mishandeling (art. 302 Sr)**
- **Doodslag (art. 287 Sr)**
- **Moord (art. 289 Sr)**
- **Diefstal met geweld (art. 312 Sr)**
- **Vervaardigen (niet virtuele) kinderporno (art. 240b Sr)**
- **Verkrachting (art. 242 Sr)**
- **Aanranding van de eerbaarheid (art. 246 Sr)**
- **Seksuele delicten als bedoeld in de artt. 243, 244, 245, 247, 249 en 250 Sr**

Voor elk dossier dient bijgaand controleformulier te worden ingevuld.

NOODVERBAND

De minister van Veiligheid en Justitie is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de TBS-maatregel. De wet voorziet niet in de mogelijkheid om tussentijds een vordering of verzoek ten aanzien van (de tenuitvoerlegging van) een verlengingsbeslissing aanhangig te maken (Hof Arnhem, 2 september 2011, TBS P11/0305, LJN BR6622). De titel waarop de TBS-gestelde na oplegging of verlenging van de maatregel verblijft, is gebaseerd op een onherroepelijke beslissing. Indien sprake is van een aandachtsgeval dient door DJI/het openbaar ministerie zo veel mogelijk geanticipeerd te worden op eventuele complicaties met betrekking tot een (verdere) tenuitvoerlegging/verlenging van de maatregel.

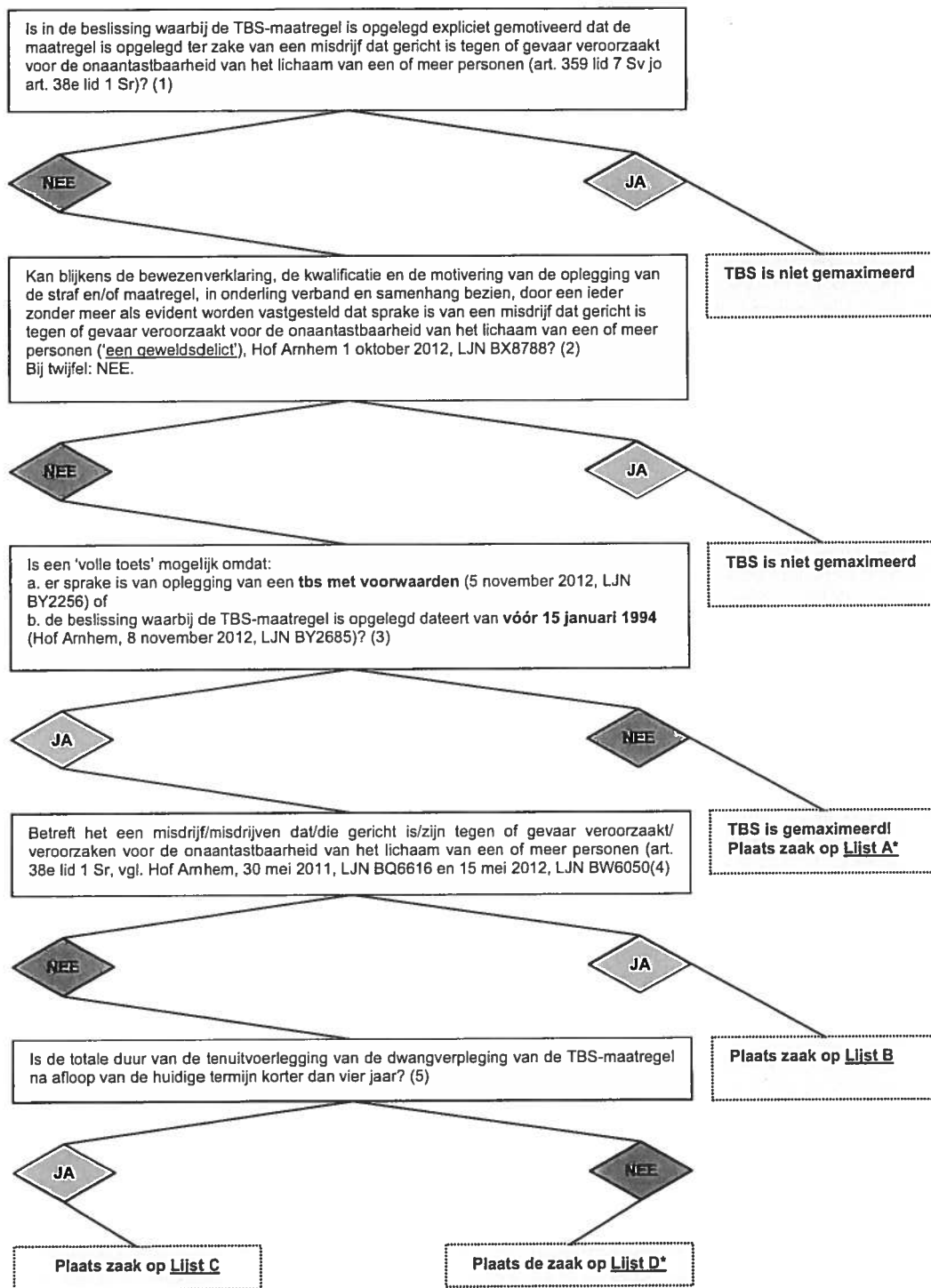
In voorkomende gevallen is de Begeleidingscommissie voor nader overleg benaderbaar voor leden van de Taskforce.

TIJDPAD

Verzoek van ministerie aan Rvdr tot het doen van onderzoek	08-10-2012
Formeren Taskforce	24-10-2012
Vorbereidingen onderzoek	24-10-2012 t/m 23-11-2012
Startbijeenkomst Begeleidingscommissie en Taskforce	26-11-2012
Dossieronderzoek DJI	26-11-2012 t/m 07-12-2012
Aanvullend onderzoek (indien nodig)	10-12-2012 t/m 04-01-2013
Rapport Taskforce: concept gereed	07-01-2013
Vaststelling rapport	14-01-2013
Aanbieding rapport Taskforce aan Rvdr	16-01-2013

Bijlage III

Stroomschema TBS-onderzoek

*) Noteer de volgende gegevens:
 - indexdelict(en)
 - combinatievonnissen ja/nee
 - instantie laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
 - datum laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
 - verlengingstermijn
 - expiratedatum lopende termijn

Bijlage IV

Vragenlijst Taskforce TBS

Vragenlijst Taskforce TBS onderzoek november-december 2012

Naam veroordeelde:

Parketnummer (TBS-vonnis of -arrest):

1. Is in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 359 lid 7 Sv jo art. 38e lid 1 Sr)?

- JA. <EINDE ONDERZOEK>
 NEE. Zie vraag 2.

2. Kan blijkens de bewezenverklaring, de kwalificatie en de motivering van de oplegging van de straf en/of maatregel, in onderling verband en samenhang bezien, door een ieder zonder meer als evident worden vastgesteld dat sprake is van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen ('een geweldsdelict'), Hof Arnhem 1 oktober 2012, LJN BX8788? Bij twijfel: NEE.

- JA. <EINDE ONDERZOEK>
 NEE. Zie vraag 3.

3. Is een 'volle toets' mogelijk omdat:

- a. er sprake is van oplegging van een tbs met voorwaarden (5 november 2012, LJN BY2256) of
b. de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd dateert van vóór 15 januari 1994 (Hof Arnhem, 8 november 2012, LJN BY2685)?

- JA. Zie vraag 4.
 NEE. Plaats de zaak op lijst A*. <EINDE ONDERZOEK>

4. Betreft het een misdrijf/misdrijven dat/die gericht is/zijn tegen of gevaar veroorzaakt/ veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (art. 38e lid 1 Sr, vgl. Hof Arnhem, 30 mei 2011, LJN BQ6616 en 15 mei 2012, LJN BW6050)?

- JA. Plaats de zaak op lijst B. <EINDE ONDERZOEK>
 NEE. Zie vraag 5.

5. Is de totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging van de TBS-maatregel na afloop van de huidige termijn korter dan vier jaar?

- JA. Plaats de zaak op lijst C. <EINDE ONDERZOEK>
 NEE. Plaats de zaak op lijst D*. <EINDE ONDERZOEK>

Opmerkingen:

- * Vermeld daarbij op de lijst (A of D):
- indexdelict(en) (artikelnummer(s))
 - combinatievonnissen ja/nee
 - instantie laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
 - datum laatste onherroepelijke (verlengings)beslissing
 - verlengingstermijn
 - expiratiedatum lopende termijn

Bijlage V

Lijsten A-1, A-2, B, C en D

Lijst A-1: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is niet mogelijk. De totale duur van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn is *korter dan of gelijk aan* vier jaar (niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', geen 'volle toets', dwangverpleging \leq 4 jaar).

Nr.	Artikel(en) indexdelict(en)	Combinatie vonnis	Instantie laatste beslissing	Datum laatste beslissing	Verlengings termijn	Expiratie datum
1.	285 Sr	nee	Rb Rotterdam	30-10-2012	Afgewezen (appel loopt)	13-10-2012
2.	285 Sr	ja	Rb Groningen	25-7-2012	1 jaar	1-7-2013
3.	317 Sr	ja	Hof Arnhem	10-6-2011	2 jaar	14-1-2013
4.	282a Sr	ja	Hof Arnhem	20-12-2011	2 jaar	31-10-2013
5.	285 Sr	nee	Rb Breda	11-2-2011	2 jaar	14-2-2013
6.	46, 285, 289, 303 Sr	nee	Rb Rotterdam	18-2-2011	2 jaar	3-2-2013
7.	285, 285b Sr	ja	Rb Arnhem	12-10-2012	2 jaar	28-9-2014

8.	312 Sr	ja	Rb Roermond	16-9-2011	2 jaar	23-9-2013
9.	240b Sr	ja	Rb Dordrecht	9-12-2011	2 jaar	3-12-2013
10.	285 Sr	ja	Rb 's-Gravenhage	13-2-2012	2 jaar	29-12-2013
11.	317 Sr	ja	Rb 's-Gravenhage	8-12-2009	n.v.t.	26-12-2012
12.	285 Sr	nee	Rb Arnhem	8-7-2011	2 jaar	15-7-2013
13.	282, 312, 317 Sr	ja	Hof Arnhem	16-8-2012	2 jaar	5-5-2014
14.	310, 312 Sr	ja	Rb Rotterdam	12-4-2012	2 jaar	5-4-2014
15.	317 Sr	ja	Rb Utrecht	4-5-2010	n.v.t.	13-12-2012
16.	285 Sr	nee	Rb 's-Gravenhage	17-7-2012	2 jaar	27-5-2014
17.	317 Sr	ja	Rb Amsterdam	23-7-2012	2 jaar	24-4-2014

18.	285 Sr	nee	Rb Alkmaar	27-7-2010	n.v.t.	11-8-2012
19.	285 Sr	ja	Rb Middelburg	8-10-2010	n.v.t.	23-10-2012
20.	285, 317, 46 Sr	ja	Rb Maastricht	16-2-2011	n.v.t.	20-6-2013
21.	317 Sr	ja	Hof 's- Hertogenbosch	8-3-2011	n.v.t.	23-3-2013
22.	285 Sr	ja	Rb Groningen	30-12-2011	n.v.t.	27-2-2014
23.	285 Sr	ja	Hof 's- Hertogenbosch	6-2-2012	n.v.t.	18-4-2014
24.	285, 312, 317 Sr	ja	Rb Amsterdam	10-5-2012	n.v.t.	23-12-2014
25.	310, 312 Sr	ja	Rb 's-Hertogenbosch	29-12-2010	2 jaar	20-12-2012

Lijst A-2: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiecriterium'. Een 'volle toets' is niet mogelijk. De totale duur van de dwangverpleging na afloop van de huidige termijn is *langer dan* vier jaar (niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', geen 'volle toets', dwangverpleging \geq 4 jaar).

Nr.	Artikel(en) indexdelict(en)	Combinatie vonnis	Instantie (laatste beslissing)	Datum laatste beslissing	Verlengings termijn	Expiratie datum
1.	317, 45 Sr	ja	Rb Almelo	13-9-2012	1 jaar	16-9-2013
2.	312 Sr	ja	Rb Groningen	23-11-2011	1 jaar	26-10-2012
3.	310, 312, 317 Sr	ja	Rb Assen	18-10-2012	1 jaar	30-8-2012
4.	310, 312 Sr	ja	Rb Rotterdam	14-10-2011	1 jaar	20-9-2012
5.	310, 312 Sr	ja	Hof Arnhem	5-3-2012	1 jaar	6-7-2012
6.	285, 317 Sr	ja	Hof Arnhem	18-6-2012	1 jaar	24-12-2012
7.	285 Sr	nee	Rb Middelburg	4-1-2011	2 jaar	3-1-2013
8.	285 Sr	ja	Rb Arnhem	25-11-2011	2 jaar	28-11-2013
9.	317 Sr	ja	Rb Haarlem	28-11-2011	1 jaar	31-12-2012
10.	285, 317 Sr	ja	Hof Arnhem	15-12-2011	1 jaar	24-9-2012

11.	282, 285 Sr	ja	Rb Maastricht	1-5-2012	1 jaar	17-4-2013
12.	317, 45 Sr	ja	Rb Rotterdam	28-6-2011	2 jaar	7-6-2013
13.	285 Sr	ja	Rb 's-Hertogenbosch	4-5-2012	1 jaar	12-4-2013
14.	285 Sr	ja	Rb Roermond	1-8-2012	1 jaar	29-7-2013
15.	310, 312, 317 Sr	ja	Rb 's-Gravenhage	10-7-2012	2 jaar	1-6-2013
16.	285, 317 Sr	ja	Rb 's-Gravenhage	23-11-2010	2 jaar	25-10-2012
17.	310, 312 Sr	ja	Rb 's-Gravenhage	27-3-2012	1 jaar	30-1-2013
18.	310, 312, 317 Sr	ja	Rb Breda	12-7-2012	1 jaar	23-6-2013
19.	312 Sr	ja	Rb Leeuwarden	21-12-2010	2 jaar	23-12-2012

20.	310, 311, 312 Sr	ja	Rb Groningen	20-4-2012	2 jaar	29-3-2013
21.	157, 285 Sr	nee	Rb Groningen	29-2-2012	1 jaar	10-2-2013
22.	317 Sr	ja	Rb Roermond	29-2-2012	1 jaar	3-3-2013
23.	157 Sr	ja	Rb Maastricht	21-6-2011	2 jaar	9-6-2013
24.	310, 311, 312 Sr	ja	Rb Leeuwarden	15-12-2011	2 jaar	23-12-2013
25.	317 Sr	ja	Rb Utrecht	16-12-2011	1 jaar	7-12-2012
26.	285 Sr	ja	Rb Zwolle-Lelystad	3-1-2011	2 jaar	2-1-2013

27.	289 Sr, 26 WWM	ja	Rb Amsterdam	16-2-2012	2 jaar	16-2-2014
28.	285 Sr	ja	Rb 's-Gravenhage	3-4-2012	1 jaar	4-2-2013
29.	312 Sr	ja	Rb Breda	22-5-2012	1 jaar	1-5-2013
30.	285 Sr	ja	Rb Assen	14-6-2012	2 jaar	28-6-2014
31.	282, 285 Sr	nee	Rb Amsterdam	29-11-2010	2 jaar	5-1-2013
32.	285, 317 Sr	ja	Rb Zutphen	16-2-2011	2 jaar	16-2-2013
33.	317 Sr	ja	Rb Breda	19-9-2012	1 jaar	27-6-2013
34.	285, 285b Sr	ja	Rb Dordrecht	27-9-2011	2 jaar	25-4-2013
35.	317 Sr	ja	Rb Amsterdam	28-4-2011	2 jaar	11-4-2013

36.	285 Sr	ja	Rb 's-Gravenhage	1-11-2011	2 jaar	21-6-2013
37.	285 Sr	ja	Hof Arnhem	12-9-2012	1 jaar	25-2-2013
38.	285 Sr	ja	Rb Leeuwarden	24-10-2011	1 jaar	20-11-2012
39.	310, 312 Sr	ja	Rb Dordrecht	5-11-2010	2 jaar	26-10-2012
40.	285, 302, 304, 45 Sr	ja	Rb Maastricht	24-11-2010	2 jaar	12-11-2012
41.	282, 285 Sr	ja	Hof Arnhem	24-5-2012	2 jaar	15-9-2013
42.	317 Sr	ja	Rb Dordrecht	18-2-2011	2 jaar	6-2-2013
43.	285 Sr	ja	Rb Roermond	5-4-2012	2 jaar	22-4-2014
44.	285 Sr	nee	Rb Rotterdam	13-9-2011	2 jaar	30-5-2013
45.	285, 317 Sr	ja	Rb Groningen	1-8-2012	1 jaar	7-7-2013

46.	285, 312, 317 Sr	ja	Rb Utrecht	8-8-2012	2 jaar	26-7-2014
47.	317 Sr	ja	Rb Groningen	12-9-2012	1 jaar	6-8-2013
48.	285 Sr	ja	Rb Zwolle-Lelystad	21-6-2010	2 jaar	21-6-2012
49.	285, 317, 45 Sr	ja	Rb Leeuwarden	23-3-2011	1 jaar	25-10-2013
50.	285 Sr	nee	Rb Utrecht	15-10-2012	1 jaar	28-10-2013
51.	285 Sr	ja	Rb Haarlem	15-6-2012	1 jaar	19-7-2013
52.	317, 45 Sr	ja	Rb Rotterdam	10-8-2012	2 jaar	2-8-2012
53.	285 Sr	ja	Rb Almelo	12-5-2012	2 jaar	29-5-2013
54.	285 Sr	ja	Rb 's-Hertogenbosch	22-3-2012	2 jaar	10-3-2014

55.	282a Sr	ja	Rb Groningen	13-7-2012	2 jaar	28-5-2014
56.	312 Sr	ja	Hof Arnhem	16-5-2012	2 jaar	8-9-2013
57.	285 Sr	nee	Rb 's-Hertogenbosch	3-10-2011	1 jaar	30-9-2012
58.	312 Sr	nee	Rb 's-Gravenhage	10-5-2011	2 jaar	30-3-2013

Lijst B: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentiocriterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk en levert op dat sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen (**niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', wèl 'volle toets', wèl 'gewelddelict'**).

Nr.	Zaaknummer
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	

Lijst C: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentie criterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is echter na afloop van de huidige termijn niet langer dan vier jaar (**niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', wèl 'volle toets', géén 'gewelddelict', dwangverpleging ≤ 4 jaar**).

Nr.	Zaaknummer
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	

Lijst D: in de beslissing waarbij de TBS-maatregel is opgelegd, is niet expliciet gemotiveerd dat de maatregel is opgelegd ter zake van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van één of meer personen en lijkt evenmin te zijn voldaan aan het 'evidentie criterium'. Een 'volle toets' is wel mogelijk maar levert op dat géén sprake is van een of meer misdrijven die zijn gericht tegen of gevaar veroorzaken voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen. De totale duur van de tenuitvoerlegging van de dwangverpleging is na afloop van de huidige termijn langer dan vier jaar (**niet gemotiveerd, niet evident een 'gewelddelict', wèl 'volle toets', géén 'gewelddelict', dwangverpleging > 4 jaar**).

Nr.	Artikel(en) indexdelict(en)	Combinatie vonnis	Instantie (laatste beslissing)	Datum laatste beslissing	Verlengings termijn	Expiratie datum
1.	285 Sr	nee	Rb Middelburg	8-2-2011	2 jaar	19-2-2013

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1473

Vragen van het lid **Helder** (PVV) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het Onderzoeksrapport Taskforce TBS 2012 en zijn brief d.d. 30 januari 2013 «Onderzoek Taskforce TBS naar (mogelijke) gemaximeerde TBS»* (ingezonden 31 januari 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 1 maart 2013). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1381.

Vraag 1

Deelt u de mening dat de Nederlandse burger het recht heeft om te weten hoeveel gevaarlijke nog niet uitbehandelde ter beschikking gestelden (tbs'ers) door de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in de zaak Van der Velden nu vrij rondlopen?

Vraag 2

Bent u bereid per een onderzoek in te stellen naar alle gevallen waarbij de rechter rekening heeft gehouden met de uitspraak van het EHRM in de zaak Van der Velden die niet door de Taskforce zijn meegenomen, omdat ze bijvoorbeeld (exact) op 26 november 2012 of kort daarvoor zijn geweest? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vragen 1 en 2

Ik heb de Raad voor de rechtspraak (Rvdv) verzocht te onderzoeken welke zaken van tbs-gestelden aandacht vragen in het licht van de uitspraak van het EHRM, zoals uitgelegd door het gerechtshof Arnhem. De Rvdv heeft hierin bewilligd, hetgeen heeft geleid tot een onderzoeksrapport van de Rvdv dat een indicatie geeft van het aantal zaken waarvoor de recente jurisprudentie mogelijk gevolgen heeft voor de verdere tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel. Ik heb dit rapport met mijn brief (Kamerstuk II 29 452, nr. 156) van 30 januari jl. aan de Tweede Kamer verzonden. In de brief heb ik de aard van deze kwestie toegelicht, heb ik aangegeven wat de gevolgen hiervan zijn en heb ik uiteengezet welke stappen ik zet om te voorkomen dat er gevaarlijke situaties ontstaan voor de samenleving. In de brief is ook vermeld welke zaken zich tot dat moment hadden voorgedaan waarin de tbs onherroepelijk was opgeheven als gevolg van de uitspraak van het EHRM. Dit betrof ook zaken die zich voor 26 november 2012 hadden voorgedaan. Inmiddels heeft de Hoge Raad in een arrest van 12 februari jl. de bedoelde uitspraak van het EHRM nader uitgelegd en geoordeeld dat het gerechtshof

Arnhem een te beperkte uitleg had gegeven aan die uitspraak en dat de overwegingen van het gerechtshof Arnhem ook overigens niet als juist kunnen worden aanvaard. De Hoge Raad heeft de uitspraak van het gerechtshof Arnhem dan ook vernietigd in het belang der wet. Op grond van het arrest van de Hoge Raad heeft de verlengingsrechter dus meer speelruimte bij de vaststelling of er sprake is geweest van een geweldsdelict dan waarvan de Rvdr bij zijn onderzoek is uitgegaan. Ik verwacht dan ook dat met het arrest van de Hoge Raad de kansen zijn toegenomen om in de zaken die volgens de Rvdr nadere aandacht vragen na een periode van vier jaar toch verlenging van de TBS-maatregel te verkrijgen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat ten behoeve van de veiligheid van de maatschappij en vooral ten behoeve van de slachtoffers van ernstige geweldsmisdrijven alle cijfers hierover boven tafel moeten komen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Eerdergenoemd rapport van de Rvdr bevat cijfers over het aantal zaken waarvoor de recente jurisprudentie mogelijk gevolgen heeft voor de verdere tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel. Dit rapport (bijlage bij Kamerstuk II 29 452, nr. 156) heb ik aan de Tweede Kamer gestuurd en is daarmee openbaar.